

Baszkészítő és kiadó-

szivatal és nyomda

Székely-Kolozsvár, St. Baron

5. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon:

Szerk. és kiadóhívó

877, 228 és 1047

Ad. H. Sz. — — — 228

Magyar szám ára pályaudva-

ron és vidéken is lej 5

Bukarestben — — — 5

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050

Félévre — — — 550

Negyedévre — — 290

Egy hónapra — — 100

Az előfizetési ára „Föld”

című folyóirattal együtt

hav-ként 10 lejjele drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 40—

Egyszám ára — ck 7—

1935 július 9 Péntek

Székely-Kolozsvár * IX. évfolyam * 148 szám

5686. Tamuz 27

Az elsikkadt jövőendő

Csak nemrégiben jött a hír Budapestről, hogy egy csomó gimnazista leány és fiú elbujdosott hazulról amiatt, mert nem sikerült letenniük vizsgálatukat. Az elbujdosottak között voltak olyan leérettségizett fiúk és leányok is, kik afölötti kétségbeesésükben bujdosnak el, illetve kíséreltek meg öngyilkosságot, mert jövőendőjüket teljesen bizonytalannak érezték. Most a bécsi lapoktól olvassuk, hogy az iskolájukat befejezett diákok kétségbeesetten gondolnak jövőendőjükre, lévén ez a jövőendő teljesen kilátástalan és semmi reménnyel nem biztató. Huszonötezer bécsi diák és diáklány bolyong ma Bécs utcáin azon törve fejét, hogy mihez kezdjen, milyen pályán keresse meg kenyerét. Szüleik támogatását már eddig is kényszeredetten vették igénybe, hiszen a szülők is olyan viszonyok közé jutottak ma, ami nem sokkal kedvezőbb az ifjak helyzeténél.

Megdöbbenően szomorú híradások ezek, a háboru utáni korszak körtünetei, amely egy egészen új nemzedéket fosztott meg attól a lehetőségtől, hogy hajlamainak és ambícióinak megfelelően helyezkedjék el bizonyos pályákon. A középosztály deklaszálódása, a proletarizálódása ma már az iskola padjainál veszi kezdetét s a létért való küzdelemnek olyan kétségbeesítő erőfeszítéseit kényszeríti ki, amelyről a háboru-előtti évezedekben még álmodni sem mertünk.

Nincs többé a szó romantikus értelmében vett ifjúság, nincsenek szellemi és fizikai felkészülődésre felhasználható évek: a nagy gazdasági összeomlás ma már az ifjúság torkát szorítja, megőrli idegeiket, duzzadó ifjúságukat pedig a nyomorúság, kétségbeesítő kilátástalanság abroncsával roppantja össze.

A békeévekben a szülők úgy-ahogy elő tudták segíteni gyermekeiknek egy stabil pályán való elhelyeződését s bár az intellektuális túltermelés már a békeévekben is megnehezítette a szellemi munkások előnyös elhelyezkedését, kellő anyagi javakban való részesedését, mégis tisztességes életet biztosított az iskolai végzettség s olyan társadalmi előnyöket, melyek nagyon gyakran felérték az anyagi előnyökkel. Ma ennek a stabilitásnak a lehetősége is elveszett, hiszen a háboru befejeztével minden stabilitás megingott, úgy gazdasági, mint szellemi és morális tekintetben. Egy kegyetlen átértékelődés korszaka köszöntött reánk, mely nem a legjobbaknak és legértékesebbeknek jutat előnyöket, nem a szolid és becsületes lelkeknek, hanem a hazárdokat, a mindent merőket, a skrupulusok nélkül valókat emeli fel az élet nyergeibe.

Ezenfelül az egész európai termelés válsága az, mely az iskolák, illetőleg az iskolába járó ifjak válságát idézi fel. Minimumra csökkent szükségletek minimális termelés mellett egész csomó szellemi munka alkalmazását teszik fölöslegessé, ami érthető is, hiszen a munkanélküliség kísértette a fizikai munkásságot is állandó félelemben tartja, állandó nyugtalanságban. A kor megváltozott szellemével és szükségleteivel az iskola nem tud lépést tartani s valójában nem is tarthat mindaddig, amíg az iskola nem kimondottan csak tudósokat s magéért a tudományért tanuló intellektueleket képez ki, hanem egyben pályákra készíti elő az ifjúságot.

Hajdan ennek a kiképzésnek tényleg voltak gyakorlati és tudományos előnyei, ma azonban az előnyökhöz maguk a pályák hiányoznak. A legszomorubb az, hogy most, amikor végre megdőlt az ipari pályákkal szemben tépáltsélt előítélet s az érettségizett diákok sive menének ipari pályára, maguk az ipari pá-

lyák sem adnak elhelyeződési lehetőséget. Hiszen a nagyipar — állandóan a valutáris és vámvizonyok drótján rángattatva — hol itt, hol ott kényszerül leépitésre, ami azután megával hozza egy csomó szellemi és fizikai munkás feleslegessé válását is. A gazdasági válság anélkül is olyan higgyó, amely állandóan a saját farkába harap: lecsökkenti a szükségleteket s a szükségletek lecsökkenésével maga után vonja a termelés lecsökkenését.

Régekte ezeket a válságokat csak a proletáritus érezte meg, — ma már a középosztály is érzi, mely egyre mélyebben súlyed a proletárizálódás örvényeibe. A középosztály válsága-

val van szoros kapcsolatban az iskola és az ifjúság válsága, mely egyre katasztrófálisabb méreteket ölt. Ma még kétségbeesés jellemzi, holnap már élet és embargyűlölet veszi hatalmába a reményektől és lehetőségektől megfosztott ifjúságot, melynek tragikumja minden más tragikumnál nagyobb és megdöbbenőbb. Régekte legalább reményekkel és illúziókkal mentek az ifjak az élet küzdelmébe, — ma még ezektől az illúzióktól is meg vannak fosztva. Koravének és kiábrándultak ök, akik illúziók helyett — a halál gondolatával játszodoznak, az élet hiábavalóságának gyilkos és romboló meggyőződésével.

Bulgária felé megerősítik a román határt a komitácsi betörések ellen

Mitilineu külügyminiszter a népszövetséghez akar vonulni intervencióért

(Bucuresti-Bukarest, július 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tütraenből érkezett hírek szerint a bolgár komitáciknak a baltai harcokban huszonhat halotjuk volt. A belügyminisztérium konstataálta, hogy a bolgár határőrök megkönnyítik a komitácik fellépését román területen. A hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket a fenyegetett pontok védelmére.

Hivatalosan megcáfolták azt a hírt, hogy Mitilineu külügyminiszter ma megbeszélést folytatott a bukaresti bolgár követtel. A szófiai intervenció és a bolgár követtel való megbeszélés csak a szükséges okmányok összegyűjtése után fog megtörténni. Lehetséges, hogy a Népszövetségnél is intervenció fog történni.

Németország visszavásárolja a Franciaországnak adott jóvátételi kötvényeket

(London, július 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Daily Telegraph” mai száma bejelenti, hogy Schacht, a Német Birodalmi Bank elnöke az angol fővárosba érkezett és itt-tartózkodása összefügg az Angol Bank és a newyorki Federal Reserve Bank elnökeinek Párisban való tartózkodásával. A Német Birodalmi Bank állítólag bizonyos politikai engedmények fejében hajlandó megvásárolni Franciaországtól a jóvátételi kötvényeket. Ezzel szemben Franciaország a Rajna-vidéken bizonyos koncessziókat nyújtana Németországnak. A „Morningpost” értesítése szerint a vezető jegybankok kormányzói nemzetközi pénzügyi konferenciára ülnek össze, mert a valuták stabilizálása csak valamennyi bank együttműködése által hozható létre. A bankvezérek szerint a politikai Locarnot pénzügyi Locarnónak kell követnie. Arról is szó van, hogy Németország mérkölésönt ad Franciaországnak a frank stabilizálására.

Ma kezdődik a pénzügyi mérkőzés a párisi kamarában

Páris, július 8. A szónoki siker, amelyet Caillaux tegnapi nagy beszédével aratott, kétségkívül ozatlan volt. Sem a jobboldalon, sem a baloldalon nem tudtak lenyugozó hatása alól szabadulni, de a csetét azért még nem nyerte meg Caillaux.

A ma reggeli sajtó óvatosan és tartózkodóan ír a pénzügyminiszter expozéjáról. A nagy információs lapok sem foglalnak még véglegesen állást, csupán a külsőségekről számolnak be és feljegyzik, hogy Caillaux beszéde retorikailag remekmű volt és természetesen nem tévesztette hatását. A nagy lapok bekarják vrsni a nagy mérkőzést, amely a mai ülésen fog végbemenni, de talán holnap estig is eltarthat és csak azután teszik kritika tárgyává Caillaux pénzügyi programját.

A jobboldali sajtó meglepően nagy jóindulatot tanusit Caillaux iránt. A baloldali lapok megadják azt az elismerést Caillauxnak, hogy semmit sem takargatott és semmit sem szépitgetett, programja azonban kiábrándító. Különösen éles hangon ír a „Quotidien”. Az írja, hogy Caillaux még az eddiginél is zürzavarosabb helyzetet teremtett.

A kamarában Franklin Bouillon után Marain jobboldali képviselő támadja hevesen a kormányt, mert az utolsó pillanatban bevonta pénzügyi programjába a washingtoni egyezmény ratifikálását, mint a külföldi hitel előfeltételét. Marain szerint Franciaország százötven évvel

ezelőtt nagyon sokat tett Amerikáért, ezt illő volna most meghálálni.

Utána Leon Blum (szocialista) tiltakozik a washingtoni egyezmény ratifikálása ellen. Franciaországnak — mondoita — Olaszországhoz hasonlóan kell megegyeznie Amerikával. Tiltakozik az ellen, hogy a bizalmi irítványban a washingtoni egyezmény is szerpeljen. Kijelenti, hogy nem mondhat le a vitáról, mert ez a nép szuverénitásának megsértése volna.

Tegnap este Caillaux, amikor a kamarából eltávozott, autóján összeütközött egy másik automobilal. Mindkét autó pozdorjává tört. Caillauxnak csodálatosképen semmi baja sem történt.

London, július 8. Az angol francia adósságok szabályozásáról szóló tárgyalások kedvezően haladnak. A pénzügyminisztérium félhivatalos jelentésben közli, hogy a két kormány között a megegyezés majdnem teljes. A szerződés főbb pontjait már megszövegezték, az aláírás a napokban történni.

— Magyarország bekapcsolódott a nemzetközi kábelforgalomba. Budapestről jelentik: E hónap végén megkezdik a budapest-bécsi telefonkábel lefektetését, amely Magyaróvárnál Bécs és Pozsony felé ágazik el. Ezzel a telefonkábelrel Magyarország bekapcsolódik a nemzetközi kábelforgalomba.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A Palesztinai hivatal közleményei. A legutóbb Palesztinából kapott rendelkezések értelmében nők munkacertifikátot csak abban az esetben kaphatnak, ha ehhez a palesztinai Cionista Executive elzetesen hozzájárul. Az Executive a certifikátot leányok részére két esetben engedélyezi. 1. Ha a leány igazolni tudja, hogy valamely mezőgazdasági kolónián (mosáv, kvuca) való elhelyezkedése biztosítva van s a telep igazolja, hogy hívta és elfogadja. 2. Ha Palesztinában levő rokona hívja ki. Ezen esetben a rokonnak a bevándorlási irodához kell fordulnia Palesztinában, hol igazolnia kell, hogy rokonának megélhetését Palesztinában biztosítani tudja, le kell fizesse ott a bevándorlóért a járulékokat vagy engedélyt kell szereznie, hogy az odavándorló itt fizethesse. Ezek után az Executive értesíti Palesztina-hivatalunkat, hogy az illető leánynak certifikát adható. Megjegyezzük, hogy a Cionista Executívának ilyen irányú engedélyt (Hamlaza) elnyerni nagyon könnyű. Hivatalunkhoz mai napig az új quota terhére 9 ilyen engedély érkezett. Ismételtlen figyelmeztetünk mindenkit, kinek a Palesztinai hivatalban utlevél van, hogy annak elviteléről gondoskodjék, mi az utlevelekért semminemű felelősséget nem vállalunk.

A lugosi helyicsoport Herzi-ünnepélye. Julius 4-én a lugosi helyicsoport nagyszabású Herzi-ünnepélyt rendezett, amelynek nagy sikere volt. A prólogot Wachtel Pál mondotta nagy tisztséggel. Az „Adon veodim“ című dalt a Herzi-kórus énekelte, majd az „El mole ahamim“ című éneket Gross főként adta elő frenetikus sikerrel. A németnyelvű Herzi-imát Klein B. mondotta. „A vezérhez“ című költeményt Neumann E. szavalta megköpán. Fényes Magda Nordau emlékbeszédét Herzi felett adta elő, sok tapsot és nagy tetszést aratva. A Neumann L. Frigyes: „Igy látom őt“ című költeményét szavalta el. Herzi szavait a „Judenstaat“ című műből Szidon Csibi mondotta el silusosan és szívkehez férközően. Gross Ilonka szülő éneke mindenkit megragadott. „A mi jövőnk“ című élőképét és éneket a Mirjam-kórus adta elő hatásosan. Az ünnepségre a közönség zsúfolásig megtöltötte a nagy termet és melegen ünnepelte a szereplőket. A Keren Kajemet javára jelentős összeg folyt be.

Herzi emlékünnepély Tasnádon. F. hó 4-én tartotta meg a tasnádi Aviva Bariszia a Herzi emlékünnepélyt, amelyen az Aviva-Bariszia Kulturbizottsága által küldött műsor lett előadva. Az ünnepélyt Fischer István barissziánus prólogusa ve-

zette be: azután Lévi Miklós orosz szavalt el Giszkalainak „Gus Chalav beszéde B risz romló falain“ című költeményét. Ezután Mitteleier Ilonka roshaviva tartott felolvasást Thamus huszad káról, ezt követte Róth Erzsike hatásos szavalt, aki Halmágyi Máriának „Jelentjük Neked Vezér“ című versét szavalt el. Lévi Miklós orosz rison tartott felolvasást Herzi Tivadar életéről és munkásságáról, Keller Mancit átérzéssel szavalt el a „Messiás Heroldja“ című Giszkalai költeményt. A gyászünnepele a Hatikva hangjaival véget ért.

A dési csoport reorganizálása. Désről jelentik: A csoport elnökeinek, dr. Harsányi Jenőnek, Désről való eltávózása alkalmával, a vezetőség a csoport reorganizálását határozta el. Dési már régóta érzé hiányát egy jól megevezett csoportnak, mely a cionizmus eszméjét állandóan fenntartja és azt tovább propagálja. Most, midőn a vezetőség ezen lépésre határozta el magát, egy már félév óta eszedékes kötelességnek tett eleget. Remélik, hogy a munkásokat, erőlyes munka által sikerül fog a csoportnak rövid idő alatt kiküszöbölni. Az ászervezés Rozenzweig M. Jehuda aghis vezetésével történik.

Változás a kolozsvári „Ezra“ Herzi-ünnepélynek műsorában. A kolozsvári „Ezra“ zsidó főiskolai hallgatók egyesületének Herzi-ünnepélye július 11-én, vasárnap lesz az Uránia-mozgó-

Julius 9-re, 11-re és 13-ra nagy földrengéseket várnak

A földkéreg emelkedése okozza a földlökéseket. Újabb katasztrófák Japánban, Egyiptomban és Olaszországban

(Cluj-Kolozsvár, július 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tokióból érkező táviratok szerint Dél- és Nyugatjapánban tegnap borzalmas földrengés pusztított, amelyet hatalmas felhőszakadás kísér. Osaka környékén ötezer ház omlott össze. A halottak száma már eddig több ezerre rug. A lapjelentések szerint az osakai földrengés nem marad borzalmasságtól megótt a legutóbbi japán földrengésnek. Osaka teljesen el van vágva a világtól.

Bondandy olasz egyetemi tanár, a római földrengésjelző állomás vezetője kijelentette, hogy az eddigi földrengések csupán előfutárjai a következő erősebb földlökéseknek. Régóta észlelhető a földkéreg általános emelkedése, ami a földrengéseket okozza. A legközelebbi erős rengések július 9., 11. és 13-ra várhatók. Ezeknek a középpontja Szumatra lesz. Legújabb érkező hírek szerint Kairóban a

A modern nőnek kell ékszer és platina, de még inkább egy Sipos-féle reklám-harisnya. Kapható Cluj, Ferdinánd-király-ut 8. szám, Sipos-nál

ban. Az ünnepély nagyszabású műsora a következő: Megnyitó beszédet mond Kun Adalbert tanár, Becski Irén saját verseiből szaval. Forgács Sándor zsidó költők verseit adja elő. Hamburg József ünnepi beszédet mond Schwimmer M. énekeszámát után Braun Teréz szavalja Giszkalay Herzi-versét. Ernster I. hébar beszédet mond. Dr. Márk Hillel „Jechezkiel látomása“ című versét szavalja. Antal István Liszt „Balladát“ játssza zongorán. A záróbeszédet dr. Klein Miksa tartja. Az ünnepély iránt városzerzte nagy az érdeklődés.

A temesvári hitközségek hozzájárulása a zsidó nemzeti alapokhoz. Az Uj Kelet egyik legutóbbi számában cikk jelent meg azokról az erdélyi hitközségekről, amelyek a zsidó nemzeti állam ujjáépítéséből méltó módon kivászik részüket. Az akkor felsorolt hitközségeken kívül most meg kell említenünk még a temesvári gyárvárosi hitközséget is, amely évente tízezer lejt juttat a Keren Hajjeszódznak, ötezer lejt pedig a Keren Kajemetnek. A Chevra Kadisa ezenkívül 2500 lejjel járul hozzá az alapokhoz.

Nilus völgyét a földrengés teljesen tönkrétekte. Négyezer ház pusztult el. A halottak és sebesültek száma ismeretlen. Harminc mecsét beomlott.

Mexikóból jelentik: Az áradás tovább tart, a hullmok elöntéssel fenyegetik Mexico városát, amely már eddig is 15 kilométernyi körzetben körül van véve vízzel. Ha nem sikerül a városba élelmiszert szállítani, éhínség fog kitútni.

Óriási felhőszakadást jelentenek az olaszországi Cremonából is. A város egyik legszebb tere, amely a crenomai tó partján fekszik, hirtelen levált a földtől és eltűnt a tóban.

*** Palesztinába készül?** Akkor már most rendelje meg a legújabb magyarnyelvű Palesztina-Egyiptom Utmutatót (Baldeckert) az Uj Kelet könyvosztályánál. Ára vászonkötésben, 200 lejt.

Akiba

Irtá Giszkalay János

Csak egyet tudunk teljes bizonyossággal. Hogy Bétár ostroma teljes esztendeig tartott. Julius Severus és az egész római világbirodalom egy teljes esztendeig lihegve birkózott a győzhetetlen Messiás-királyal. És aztán, — egy év multával — Bétár is elesett. Hogyan, milyen harcok közepette: megint csak nem tudjuk. Megint csak annyit tudunk, hogy nem római fegyver győzte le Bar-Kochba király városát. Homályos legendák maradtak reánk a Talmudban, hogy a Jorédet ha-Calmón, az a kis folyó, vagy patak, amely a várost ivóvízzel látta el, hűtelenné lett a zsidó szabadság ügyéhez. Kiszáradt és a város viz híján maradt. Egy másik legenda két samaritánus árulásáról tesz említést. De hogy az utolsó összecsapás, minden képzeletet felülmúlóan véres és iszonyu volt, annak legerősebb bizonyítéka az, hogy maga Bar Kochba is, a Messiás király, a zsidók csillaga, és minden évszázadok legnagyobb hőse, fegyverrel a kezében esett el a zsidó becsület harcemezén. Holttestét nem találták meg a rómaiak. Rajongó vitézei a saját testükkel fedezték mindaddig, amíg élt és a saját testükkel főttek el dicsőséges halálában. Talán-talán valamelyik katonája keserű üvöltéssel mentette ki a halott Messiás király tetemét a gyilkos csatából. A többiek vak kétségbeeséssel vetették magukat a római légiókra és dult a gyilkos küzdelem tovább, ember ember ellen, csak azért, hogy az az egy kilophassa a halott vezér testét a vérfürgetegből és elmenekülhessen vele, elrejttesse valamely titkos barlang mélyébe. Talán-talán ott alusza örök álmát a legnagyobb zsidó szabadsághős Messiás Bar-Kochba és várja a nagy feltámadást, kürtök rivalgó hívását

porba vert nemzetének új, szent szabadságharcára. Talán így történt. A rómaiak hiába kutattak Bar-Kochba holtteste után.

Hol volt Akiba, mit tett Akiba a rettenetes katasztrófa idején? A kegyetlen sors úgy akarta, hogy ez már a harmadik volt az ő nagyszerű életében. Az első, a zéloták szabadságharca, amelyben még mint ifjú legény és mint kószakatona vett részt. A második a vasgyűrű összeomlása. Férfikorának teljében hullott reá. A harmadik most, küzdelmes életének alkonyán. Három szörnyűséges véres nemzeti összeomlás és mind az ő feje felett, aki minden csópp vérével a zsidó nemzet életakarátának szent testetöltése volt. Minden csapás, amely a zsidó nemzetet érte, az ő testére lelkére hullott. Vajjon összeroppant-e gigász lelke, gigász teste a háromszoros rettenetes elbukás sulya alatt? Nem. Akiba nem tudott megroppanni. Még egy nagy elhivatottság várt reá és Akiba töretlen akarattal, emelt homlokkal indult az utolsó elhivatottságának teljesítésére. Három elbukás, három elhivatottság. Az első elbukás után: a nemzetmentés örök műve, a zsidó Tan megmentése várt rá. Akiba híven teljesítette. A második elbukás után az utolsó nagy szabadságharc megszervezése. Akiba teljesítette. A harmadik után — a szent halálba menés tanubizonyossága és örök példaadása. Akiba töretlen lélekkel, emelt fővel indult utnák, a harmadik az utolsó elhivatottságának teljesítésére.

Az utolsó küldetés

Végzetes Áv hónap végzetes 9-ik napján esett el Bétár — és ami ez után következett, fenséges tragédia, az olyan egyedül áll az az emberi aljasságok történetében, mint a végtelen tenger közepéből égig emelkedő szirt, amelyet dühödten csapdosnak az ár szennyes

hullámai. A hiteles (zsidó és nemzsidó) történelmi adatok szerint négyszázezer zsidó fegyveres halottja volt Bar Kochba szabadságharcának és — ha ugyan még többet nem — de legalább ugyanennyi elesettet hagytak a rómaiak is Judea vérről áztatott csataterain.

Nem csoda, ha az egész római nép, a szenátus, a császári udvar és maga a császár Hadrian is szűkülő félelemben lesték a háromszentendős nagy birkózást és a római anyák Bar-Kochba nevével ijesztgették öltre síró gyerekeiket. Félelem fogta el őket a Messiás-király nevének említésére, — és amikor a zsidó szabadságharc zászlója, háromévi diadalmas fennlobogás után végre vérből hullott, amikor a letipott Judea végre ott vonaglott az imp rator lábai előtt, Hadrian császár lihegő ocsmány bosszúállásba fojtotta azt a szégyenérzetét, hogy három évig gyáva borzongással kellett lesnie minden újabb híradást, amely a zsidó csataterékről érkezett hozzá.

Diadalívvel, cirkuszi ünnepségekkel nem merte megünnepelni a nagy győzelmet. A római seregek vesztesége olyan rettenetes nagy volt, hogy amikor a szabadságharc leverése után Hadrian, császári leiratban jelentést tett a római szenátusnak, ebből a jelentésből hiányzott a szokásos megkezdés, amely így hangzik: „Én és a hadsereg jól érezzük magunkat“. De bosszú-szomjuhozásában minden tetterejét, minden gondó kódóképességét arra fordította, hogy véglegesen leszámoljon ezzel az örökké lázadó, ezzel a szabadságáért minden véraldozatra kész néppel. Hadrian császár tanult a Titusz esetéből. Ő már keserves tapasztalatokból tudta, hogy fegyverrel csak leverni lehet a zsidó népet, de sohasem legyőzni, de sohasem megsemmisíteni.

(Folytatása következik.)

IROK

A r

Sajnálattal met könyv e könyvkereskos és megbl ezer méterm métermássa gokba kivite felében a ki 30 ezer méte kivitel hatva 1926-ig pedi nemcsak gaz lent, de jele könyv a külf bir kelendő Pedig a pap árához viszo igazi oka a osztály, am közönség tön ennek követ luxussá vált.

A könyv más, korrek belül a bolt járulnak az a könyvterje nyereség ali A könyvker resnek tiz sz a közvetítő a többi áruc repte. A néz a gyöngé-va vevőközönsé és Japánba Németország könyvkeresé gel kifosztot

Az ara y csak a legsz rolja, minde szakkönyvek orvosi könyv ren kerül a velkedő uj ráról, amely lefektetve, a nites. Mint mégis csak a Németorsz könyveket v és franciák

A francó lary papiroson száz olde jóval ritkább a háboru eid 7-50 frank v pedig 9 fr könyv hogy óta öszzőrés gek? Részbe ezt szzal, h ből kétezer most szonba szépirodalmi mert nemosa könyvet a b

Nem szá a francia k hozzá a könyv kezelemgygy kreáltak azz vet és kultu földre detss működtek a y ban és Le Norvégiában könyvkeresé maguk üzle francia kultu org-nizációju tagok nemos hanem mind adására válla számban leh is t heti azo latot teljesít

IROK ÉS IRÁSOK

A német könyv jövője

Sajnálattal kell megállapítani, hogy a német könyv egyre jobban kiszorul a külföldi könyvkereskedelemből. A német statisztika pontos és megbízható adatai szerint 1913-ban 149 ezer métermázsás, 1922 első felében 56 ezer métermázsás könyv került a különböző országokba kivételre Németországból. De 1925 első felében a kivitt könyvek sulya már lecsökkent 30 ezer métermázsásra, tehát 1913-tól 1924-ig a kivitel hatvan százalékkal visszaesett, 1924-től 1926-ig pedig 46 százalékkal. Ez a hanyatlás nemcsak gazdasági és kulturális veszteséget jelent, de jelenti ezenfelül azt is, hogy a német könyv a külföldön ugyanazon okoknál fogva nem bír kelendőséggel, mint a belföldön: Drága. Pedig a papír, a szedés, a nyomás és a kötés árához viszonyítva a könyv nem is drága. Az igazi oka a visszaesésnek az, hogy a közép osztály, amely a háború előtt a könyvvásárló közönség tömegét alkotta, elszegényedett és ennek következtében a könyv vásárlása már luxussá vált.

A könyvek előállításának költsége (szedés, nyomás, korrekúra, papír, könyvkötés) körülbelül a bolti árnak egyharmadát teszi. Ehhez járulnak az adminisztráció költségei, az adó és a könyvterjesztéssel járó egyéb költségek. Tiszta nyereség alig remélhető tíz százaléknál több. A könyvkereskedők a legkritikább esetben keresnek tíz százaléknál többet egy könyvről és a közvetítő kereskedeseknek — teljessen elítélő a többi árucikkektől — alig van valami szerepe. A német könyvnek külföldön, különösen a gyöngyevalutájú külföldön szinte már nincs vevőközönsége. Az infláció idejében Amerikába és Japánba vittek óriási mennyiségű könyveket Németországból, ugyennyira, hogy a német könyvkereskedőket és antikvárosokat valóságosan kifosztották.

Az aranyárak óta azonban a külföld már csak a legszükségesebb német műveket vásárolja, mindenképp a technikai és tudományos szakkönyveket, ezek közül is főleg kémiai és orvosi könyveket. Más német könyv már egyáltalán nem kerül a külföldi piacra. A külföldön nevelkedő új generációknak arról a német kultúráról, amely a szépirodalmi alkotásokban van lefektetve, alig van sejtelme, vagy egyáltalán nincs. Minthogy azonban a nyugati szellemre mégis csak mindenütt a világon szükség van, a Németországon kívüli külföld más nyelvű könyveket vásárol, elsősorban angol könyveket és franciákat.

A francia regény, amelyet békében elég sikerrel papírosra nyomtak, rosszul fűzték és háromszáz oldalnyi terjedelmű volt, természetesen jóval ritkább szedéssel, mint a német regényeké, a háború előtt 350 frankba került. Tavaly előt 750 frank volt egy ilyen könyv ára, 1925-ben pedig 9 frank. Erőteljesen, hogy a francia könyv hogyan lehet ilyen olcsó, amikor 1913 óta ösztörszóra emelkedtek az előállítás költségei? Részben talán meg lehetne magyarázni ezt szöveggel, hogy a háború előtt egy-egy könyvből kétezer példányból álló kiadást rendeztek, most azonban öt-tízezer példányban adnak ki szépirodalmi műveket. Ezt azért is tehetik, mert nemcsak Franciaországban olvasnak több könyvet a háború óta, hanem a külföldön is.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a francia kormány is nagymértékben járult hozzá a könyvüzlet fellendítéséhez. A kereskedelmiügyi minisztériumban külön osztályt kreáltak azzal a feladattal, hogy a francia nyelvet és kultúrát a külföldön terjessze. A külföldre detisztált követek és konzulok kitűnően működtek a propagandánál, különösen Romániában és Lengyelországban, Portugáliában és Norvégiában. Azonfelül Franciaországban a könyvkereskedők maguk is megszervezték a maguk üzlete szempontjából, de különösen a francia kultúra szempontjából felbecsülhetetlen szervezőmunkájukat, amelynek ezer tagja van. A tagok nemcsak maguk vásárolnak könyveket, hanem mindenki bizonyos számú könyvet eladásra vállalkozik. Ilyen módon nagy példány számban lehet kiadni könyveket, ami olcsóbbá teszi azokat és egyúttal nagy kultúrasholgálatot teljesít nekik. 1923-ban Németországban és

Franciaországban 6300 métermázsás könyvet exportáltak, míg 1924-ben már csak 2900 métermázsást. Ugyanakkor a francia könyvkivitel Németországba így festett: 1923-ban 8000 métermázsás könyvet vittek német földre, 1924-ben már 10 100 métermázsást. Franciaország könyvkivitelére 1923-ban 94 ezer métermázsás volt, 1924-ben pedig 102 ezer métermázsás. A francia könyv olcsósága okozta, hogy németül megjelent könyveket a balkáni országokban francia fordításban vásárolnak, tisztára azért, mert ötven százalékkal olcsóbb, mint az eredeti könyv.

A francia könyvek egyébként nem nagy igényű a kiállítása. A papíros, német fogalmak szerint rossz, nyomása nem a legszebb, borítékklapja pedig egyszerűen tipográfiai és minden művészszerűség nélkül való.

Németországban beállták, hogy nem kell különös súlyt helyezni a könyvek külső tetszettségére, úgy, hogy most már a gyöngyevalutájú országok számára a lehető legegyszerűbb papírosot használják, nem kötik be és úgy a

kiadó, mint a szerző, beérik sokkal kisebb részesedéssel, mint a franciák. Ezzel szemben azonban felemelik a könyvkereskedők jutalékát, hogy a nyereség eladásra ösztökélje őket. Természetesen ugyanazon könyvből finomabb papírosra is nyomnak néhány ezer példányt, gondos kötéssel és művészi borítékklappal. Ezt a belföld számára készítik és 80-100 százalékkal drágább a külföldnek szánt könyveknél.

A felszabadult könyvek (klasszikusok) tömegkiadását, mint eddig, tovább is folytatni fogják. Lehetővé akarják tenni, hogy egy ötszázoldalas könyvet másfél márkáért lehessen forgalomba hozni. Azt tervezik, hogy a külföldnek szánt kiadásokat egyéges borítékklappal látják el. Amint hogy a francia regény sárga borítékklappal világmárkát jelent úgy a német regény is az ó gyöngyevalutájú borítékklappal és lakkvörös nyomásával lesz világmárkává. E könyvek terjesztése tekintetében különösen Franciaország jöhet számításba, továbbá Itália, az orosz határállamok, Oroszország, a Balkán, Románia és Törökország.

Goga replikája az ellenzéki vádakra

Ki sikkesített a Consiliul Dirigentnél? Vajda Sándor meglicskézeti a kisebbségeket. Befejeződött a mandátumok megyénkénti igazolása. Felülvizsgálják a központi választási bizottság kalkulációját

(Bucuresti Bukarest, Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután vezető cikkében rámutattunk arra, hogy a parlamenti ciklus megnyitása óta állandóan zsidóknak a kamarában. A napirendre való tekintet nélkül minden felszólalásnak a zsidóság a csattanója. Ez az atmoszféra, amely élénken emlékeztet antisemita népgyűlések hangulatára, ugyancsak végleg bevált a parlamentbe. A mai ülésen Goga miniszter is beleszólt a koncertbe. A hunyadmegyei városválasztási epilogust, hánytorgatva fel Vlad Aurel, amire Goga hosszab beszédben válaszolt és indignálódva mondotta el:

— Két zsidó lapszerkesztő keresett fel, ahik nemzeti ügyként állították be a ruszi esetet.

A hangsúly azon van, hogy zsidó újságírók akarták nemzeti ügyként beállítani a ruszi esetet. Ebből a szempontból nem is tartjuk antiszemita jellegűnek Goga közbekiállítását. Mi is illetéktelennek tartjuk a zsidó újságírókat arra, hogy prominens nemzeti kérdésekben hangadó szerepet vállaljanak maguknak. De tiszta vizet kerünk a pohárba. Nem lehet az, hogy az egyik oldalon Averescu a zsidóságnak a „nemzet testébe való beolvasztását” hirdesse és invitálja a zsidókat a román politikai pártokba való belépésre, a másik oldalon pedig Goga ki akarja taszítani a zsidókat a román nemzeti közéletből. Tudni szeretnénk, hogy melyik a kormány igazi arca.

„Két zsidó újságíró és a ruszi nemzeti ügy”

Goga emelkedik szólásra és két óra hosszat tartó beszédben válaszol az ellenzéki képviselők részéről elhangzott vádakra.

— A liberálisok deklarációja, mordotta Goga, nem komoly. Nekik nem lehet szavuk a választások ellen, mert nem olyan régen volt 1922, hogy elfelejtették volna azóta Vaitoianu választásait. A nemzeti párttal és a parazspárttal foglalkozik ezután és mindkét pártot demagógiával vádolja meg.

Áttér a kisebbségekre és ezeket mondja:

— A nemzeti párt azért vádol minket, hogy paktumot kötöttünk a magyar párttal. Kolozsvári tartózkodásom alatt alkalmam volt egy nemzeti párti plakátot olvasni, amelyben az volt, hogy a magyar párt vezetői nem képviselik a magyarságot. Szóval személyi differencia van. Az Önök magyarjai a magyarság reprezentánsai voltak, a mieink nem. Az eredmény ismeretes. Magnyugtatom Önöket, hogy lelkiismeret tiszta, mert a magyarokkal való megegyezés útján az erdélyi kisebbségeket közelebb hoztuk Bukaresthez és elejét vesszük annak, hogy Londonba, vagy Genfba menjenek panaszokkal.

A ruszi események

— Ami a ruszi választást illeti, őszintén sajnálom — átérzi az ott történeteket és maga is vizsgálatot kér ebben az ügyben. „Nem lehet ölbetett kézzel nézni az eseményeket akkor, mikor az egész kontinens forradalmi hangulatban van. A ruszi incidens a választási iz-

A parlament mai üléséről alábbi tudósításunk számol be:

Bucuresti-Bukarest, július 8. A kamara tegnap éjjeli ülésén Meisner elnökölt, a kormány részéről Mitilineu, Valeanu, Petrovics, Groza, Goldis, Nitza és Lupas miniszterek vannak jelen.

Tordamegye mandátumának igazolása során a cuzisták szólalnak fel, közöttük Cuza, aki kijelenti, hogy az erdélyi kisebbségeknek nincsen joguk ahhoz, hogy speciális jogokat vindikáljanak maguknak, mert még ma is priviligizált helyzetben vannak a románokkal szemben.

Vlad Aurél beszél ezután Hunyadmegye mandátumához. Rámutat arra, hogy itt győztek nagy többséggel a nemzeti pártiak. Erdélyben egyébként ez jellemezte az egész választást. Különösen a nemzeti párti miniszterek érezték a nemzeti párt győzelmét.

Hangok a többség oldaláról: Panama! Consiliul dirigent...!

Vlad Aurél: Aki panamázott, az most pénzügyminiszter és akkor az én államtitkárom volt.

Lupas védelmébe veszi Lepadatut, aki szerint annak idején Lepadatut tisztázta magát a kamara előtt.

Vlad Aurél beszél a biharmegyei választásról és kifejti, hogy ott súlyos mellőzés érte a nemzeti pártot.

galomnak egyik sajnálatos folyómánya volt. A román sajtó tendenciózusan állította be ezt a kérdést. Annak idején az „Aurora” rendkívül heves cikkben foglalkozott az eseményekkel, én erről tudomást szereztem és betiltottam a lap vidékre való küldését. Este pedig két zsidó lapszerkesztő állított be hozzám és nemzeti kérdésként állították be a ruszi esetet.”

Lupu kidobják a teremből

Lupu közbeszólt, illetve válaszolni akar Gogának, de ugyanakkor előlép a többségiek közül Oroveanu, megfogja Luput és kiviszi a teremből. Óriási lármát keletkezik, az elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni.

Ujramegyvitésnél Goga sajnálja a történeteket és bocsánatot kér. Lupu kijelenti, hogy az „Aurora”-nál nem dolgozik Cubermann nevű újságíró, de még ha volna is ilyen munkatára a lapnak, mindenkinek jogában van védekezni.

— Ő pedig belügyminiszter ur, mondja fenhangan Lupu, ne csináljon itt antiszemizmust és ugyanakkor dedikált fényképet nyújt át Blank Mórionak.

Goga beszélni akar, de az ellenzék elhagyja a parlamentet. A többségi képviselők ülnek az ellenzéki padokba és Goga folytatja beszédét.

Romániában két kormányképes párt van, a néppárt és a liberális párt. A többi pártok fel fognak morzsolódnai a két párt uralma alatt.

A nemzeti pártot fordulva, Goga így folytatja:

— Szent meggyőződésem szerint nem telik

el annyi idő, hogy itt a parlamentben harmadik ízben olvassanak fel királyi trónbeszédet és a nemzeti párt Alexandru Constantinescu mellett fog helyet foglalni. (Általános derűtlenség.)

A beszéd alatt Duca is közbeszólt és kijelentette, hogy a liberális párt ne approbálja a kisebbségekkel kötött paktumot, hiszen a liberális párt is kötött velük egyezséget, azonban lehetetlennek tartja, hogy a paktumban feláldozzák a nemzet érdekeit.

Vajda-Voevod Sándor válaszol a belügyminiszter támadásaira. Visszautasítja a demagógia vádját, valamint a Vlad Aurél ellen a koronabeváltásból kifolyólag elhangzott támadásokat. Erre nézve Lapedatu pénzügyminiszter nyújthat bővebb felvilágosítást.

Szemrehányás a kisebbségek címére

Kifejti, hogy a gyulafehérvári pontokat Goldis készítette. Megállapítja, hogy a kormány tagjai között nincs meg a szükséges egység. Tiltakozik a karlista agitáció vádjá ellen, majd támadja a kormányt, amely paktumot kötött

Bethlen György gróf felszólalása

Gróf Bethlen György, a magyar párt elnöke a következő felszólaló. Visszautasítja a magyar párt ellen felhozott vádakat. Egyszerre vádolják a magyarokat irredentizmussal és kommunizmussal, azért mert a kormányzópárt mellé állott. Mindezek a vádak teljesen alaptalanok. Bizonyítottuk a választásokon, hogy valóban az egész magyar népet képviseljük. Mondhat akármit az ellenzék — mi dinasztikus érzelműek vagyunk és hűek maradunk a román államhoz. Követeljük a gyulafehérvári határozatok és törvényes jogaink respektálását és kielégítéstük megfelelő Románia érdekeinek is. Teljes egyenlőséget kívánunk. Igyekezzünk megtanulni a román nyelvet, de hol keressék azok az igazságokat, akik még nem tudnak? Mindenki jogát respektálni kell. A kisebbségi problémát nem szabad a pártérdekek prizáján át nézni. A kisebbségi pártok létezése szükségesség és ezért nem szabad egyetlen pártba sem beleolvadniok.

Vlad Aurél személyes kérdésben szólal fel és visszautasítja az ellene intézett vádakat és rágalmatokat, amelyek szerint birtokát kivonta a kisajátítás alól.

Meisner korelnök jelenti, hogy a kamara befejezte a megyék szerinti igazolási vitát és házszabályok értelmében áttérnek az egyes mandátumok ellen beadott személyi petíciók letárgyalására.

Mirto és Bratianu Vintila kéri, hogy küld-

a kisebbségekkel. A nemzeti pártnak Gyulafehérváron az volt az álláspontja, hogy oly szellemet kell teremteni, amely az őszinte együttműködést lehetővé teszi, de a kisebbségek ennél fontosabbnak tartják az opportunisták politikát. A nemzeti párt ennek dacára küzdeni fog a kisebbségek reális jogainak érvényesítéséért a román érdekek keretében. Hangsúlyozza, hogy a kisebbségi paktum a nemzeti eszme ellen jött létre. Míg a kisebbségek teljes szabadságnak örvendhetek a választásokon, addig a románság propagandáját és akciósabadságát megakadályozták. Tövédes azt hinni, hogy a paktum megváltoztatta a magyarok mentalitását. Nem szabad lemondanunk nemzeti méltóságunkról korteselőnyök fejében.

Az ülés éjfélkor ért véget. A kamara ma délelőtti ülésén Balas Imre néppárti visszautasítja Lupunak azt az állítását, hogy a háború alatt szimulált és nem tett eleget katonai kötelességének. Bizonyítani tudja, hogy résztvett a háború minden küzdelmében.

Jenek ki bizottságot a központi választási bizottság kalkulációjának felülvizsgálására. A kamara ehhez hozzájárul.

A kamara délutáni ülését 6 órakor nyitotta meg Meisner elnök. Felhívta a képviselőket, hogy holnap jelenjenek meg a Duiliu Zamfirescu-rekviemen. Ezzel be is zárta az ülést, amelyet este 9 órakor folytatnak.

Nistor volt miniszter szenátorsága

A szenátus mai ülésén Crainiceanu korelnököt, a kormány részéről Averescu tábornok, Coanda, Valeanu vannak jelen. Az elnök jelenti, hogy holnap délelőtt 11 órakor rekviem lesz Duiliu Zamfirescu volt külügyminiszter és kamarai elnök emlékére.

Ezután tárgyalás alá vették az izozó bizottság jelentését, amely javasolja Nistor volt liberális miniszter, a csernovici egyetem szenátora mandátumának megsemmisítését. A megsemmisítés mellett Murgasanu és Haineanu szólaik fel, míg Nistor védelmében Constantinescu Alexandru beszélt.

A szenátus többsége elvetette a bizottsági javaslatot és igazolta Nistor mandátumát.

Elnök felolvassa a királyi dekrétumot, amely elfogadja Coanda tábornok ipar- és kereskedelmiügyi miniszter és Negulescu közoktatásügyi miniszter lemondását és ad interim Averescu tábornokot bizza meg a közoktatásügyi és Mitilaeu külügyminisztert az iparügyi tárca vezetésével.

Egy új Haarmann- eset Bécsben

Aki feleségét meggyilkolta és darabokra vágta. A gyilkos beismerésben van

(Bécs, július 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az osztrák fővárosnak legújabb szenzációja a volkerstrassei gyilkosság, amely arányaiban alig különbözik a hamburgi Haarmann-féle esettől. Johan Wimpasinger mészároslegény feleségét legyilkolta és aztán darabokra vágta. Azután megjelent a rendőrségen és teljes hiedéllyel mondotta el véres cselekedete részleteit.

— Hátfőn — mondotta — összevesztem feleségemmel. A veszekedések ugyan napirenden voltak, de most megtudtam, hogy az asszonyt nemcsak házasságtörés büne terheli, hanem azt is, hogy lopott, csalt, sikkasztott és ilyen bűnökért harmincnégy esetben büntették. Ezenfelül két gyerekünket is kizozta. Az asszony a szóváltás hevében kést ragadott és rám rohant. Kivédtem az ütést és pedig egy fejszével, ami a kezem ügyébe esett. Az asszony fejéhez vágtam, mire jajszó nélkül hátra esett. Láttam, hogy meghalt. Felemeltem és az ágy alá gurítottam a holttestet, amit ezenfelül be is gyümöszöltem egy pokrócba.

Ezután elmondotta, hogy az éjszakát hiszával abban az ágyban töltötte, amely alatt a gyermek anyjának holtteste feküdt. Másnap a délutáni órákban tíz perc alatt apróra vágta a holttestet, a leszelt karokat és lábakat az asszony viselt ruhába csavarta és a konyhaszekrény fiókjaiba rejtette. Gyermekének azt mondotta, hogy anyjuk elutazott. Szerdán reggel az asszony fejét egy kendőbe csavarta, villamosra ült és a

Reichsbrücke felé indult. A hid közepén behajította a vizbe a fejet. Majd visszajött a lakásba és elhozta a holttest becsavart lábait és kezeit, amiket hasonló módon tüntetett el a hullámokban. Csütörtökön már a lapokból értesült a megtalált női lábokról és akkor nem merte a meggyilkolt asszony törzsét a Danába hajítani. Othon a törzset is darabokra szelte és a sötétség leple alatt a dunai csatorna közepében akarta a hulladarabokat leengedni a folyóba. Akkor azonban elfogták és letartóztatták.

Wimpasinger semmi megbánást nem tanúsított. Csak gyermekéi miatt aggódik, akiket a szomszédok vettek magukhoz.

Tegnap este a rendőrséghez jelentés érkezett, amely szerint Wimpasinger alaposan gyanúsítható azzal, hogy törvénytelen leányát, a tizenhatéves Karola Spiesslechnert is meggyilkolta. A leány ugyanis 1925 március 17-én eltávozott szolgálati helyéről és azóta, noha a rendőrségen bejelentették eltűnését, nem került elő. A feleséggyilkos mészárossegédet kihallgatták ez irányban is, ő azonban a terhéről cselekményről nem akar tudni. Beismerte, hogy felesége több ízben szemére vetette a leány meggyilkolását, de ez minden alap híján való vádakodás volt.

A rendőrség azonban valószínűnek tartja, hogy Wimpasinger leányát is meggyilkolta és ez irányban széleskörű nyomozást indított meg.

Nyári skicc

A mult hét vasárnapján történt, amikor még a rádióhullámok be terjesen provokáltak a felhőket arra, hogy rongy sárrá beestelenítsék a drága anyaföld rögét. A vendéglős elkeseredetten mondotta:

— Az Egek Ura végleg levette a kezét a vendéglőiparról. Ezen a nyáron tényleg ráfizetésből fogunk megélni.

— No — mondtam — a vendégek is ráfizetnek, akik a maga peccenyéjét eszik meg.

A vendéglős, aki egyébként lágy szívű ember benyomását kellette, komor tekintettel nézett rám és szentül meg volt győződve, hogy nekem is részem van az összeesküvésben, melyet az egek szöttek a nyári vendéglőipar ellen.

Azután mégis megnyihült és misztikus hangulattal tért át felgyülemlött mondanivalója folytatására:

— A világrendben valami nincs rendjén. Az Úr megelégedte az emberek bűneit és most megfosztja őket attól a lehetőségtől, hogy a nyári vendéglősök folyandárai alatt megfélekezzenek a mulandóságról. Lássá be azonban Uram, hogy én nem vagyok felelős az emberek bűneiért.

— Belátom — szóltam, — mialatt az eresz hasadékán át kövér esőcsepp potyogott a fejemre.

— Már megint esik! — szólt egy természetes polgár a szomszédasztalnál. Az ördög vinné el azt a rádiót. Az csinálja az egészséget. Be kellene tiltani. Mit érdekel engemet, hogy Amerikában most valami csepürágó gajdol? Én itt se hallgatom meg az ilyesmit. Szólt és nagyot kortyolt sörös poharából.

— Az ember idegeire megy — szólt egy érzelmes hölgy, akinek homlokán a felhők árnyából ült valami borongás-féle.

— Az idegeire? — kérdezte gúnyosan egy utolsó divat szerint öltözött szelodon, aki a hölgy társaságában kecérgödött a szellemességgel. Hacsak az idegeire megy, az nem baj, a fő, hogy a zsebére ne menjen. Gondoljon csak a parasztoakra, a föld egyszerű gyermekeire, akik szorgalmának gyümölcsét mossa el ez a sok eső. Egyébként nekem nem megy az idegeimre. Én szeretem a borongó hangulatokat. Mindig megrezdül a lelkemben valami misztikus hang, mikor az esőcseppek zenéjét hallom.

— Kér, hogy Önt csak az esőcseppek hatják meg — válaszolt a hölgy — és szememre újra különös fény sugar villant fel. Kezeit halkan a szelodon kezére tette.

Egy berkocsis jött be a verandára. Bajszán gyöngyöztek a friss esőcseppek. Láthatóan megelégedett volt. El uttal nem szid a az auto buszpart. A harmadik pohárnál már egész művelt ember benyomását tette, aki lelkesedik a kor vívmányai iránt.

— Eljen a rádió! — kiáltott fel hangosan, nyilván a rádióhullámokra célozva, amelyek a gyakori esőzéseket okozzák.

A vendéglős dühösen pislantott feléje, szinte megrendülve. Mintha önmagától kérdezte volna:

— Lehetséges lenne, hogy még sincs itt a világ vége s az Ur haragja nem minden emberre egyformán sujt le? És ép a kocsisok a kivételek?

Addig addig morfondírozott magában, míg a kocsis eltűnt a kijáraton.

Mindez nem mese. Így történt. És én arra gondoltam, hogy igaz van Einsteinusk. Minden relatív. Az embereket pedig se vágyaikban, se érdekeikben nem lehet közös nevezőre hozni. Ami nekem baj, neked győzelem és így tovább. Ocska bölösség, de a kellelénél több eső kell hozzá, hogy rájöjjön az ember.

A többi tegnap történt. Barátom, a művész, a széplélek és a nap sugar szerelmese telepedett le mellém az asztalhoz. Dál volt és huszonöt-fokos meleg. A homok szikrázva égett, mint a szaharai utleírásokban. A lomb tikkadtan hajította le a fejét, mint egy reménytelen szerelmes. Végre nyár volt, valódi nyár. Ekkor barátom, a széplélek, pont a leves tálalásánál a következő kijelentést tette:

— Borzasztó ez a meleg. Elviselhetetlen. — Az ördög vigye el magát, — támadtam rá, — hiszen három nappal ezelőtt az Ur kifürkészhetetlen akarata ellen izgatott még szidta az esőt és epedve idézte a nyár szépségeit. Most itt a nyár és maga szidja a nyarat.

— Az e relemmel, — tája, — aki hogy az ige lem is addi az ember b

— De c egészszség e Az ember f vannak. Az idején.

— A p ismét a hu még, hogy napsütésben

— Ez t Adyt kezd napütésben

— Ez k mor'sa, me vágytam sz

— No r rádióhullám Painlevé s okozzák?

— Be fel valaki, níkaí vívm bontó elem

— Azt művészbár hozzá, mer Szólt és lev hogy legszi nyaralni.

Igy tör az a nagy az emberek mondják?

jó oldala n oldalakat — vázolni.

.....

Aljon it niakról, a impresszió t

Lgszem szek, egyéni polgári erk

gyermek-s e elhivatottsá

rájuk nyomj berek bened

ömlik össze művészek h

vilnaiaknál, egy mellőző,

A testvé kölcsönös m

ben egymás

Dertések, nyegleség, b természetese

van igazga ó csupa bájos

vatását nem szemponthól

együttal m

Tegnap nyei elmond

Faludiakkal számára fekt

zsidóság tan csoport veze

kel és alap zsidó közügy

— Azt a magyar számára b

látásra van lódva. Ha a magyar vak

terméskő. Megezere elemnek tart

egy előkelő vacsorán, ah ismert hágai a palesztinai

A feleség parázs ó szien szimpdon, d

— Az ember úgy van ezzel is, mint a szerelemmel, — jegyezte meg asztalunk humoristája, — akit humorának fölénye megóv attól, hogy az igazságokat komolyan vegye. A szerelem is addig drága, míg nincs s mihelyest van: az ember boldogtalanság után vágyik.

— De csak az idegbajosok, — mondotta egy egészséges ember, aki éppen ezért optimista. Az ember fogadja el a dolgokat úgy, ahogyan vannak. Az esőt az eső idején, a napot a napja idején.

— A pofot is a maga idején, — szólott ismét a humorista, aki hosszabban fejtegette még, hogy a pofon és a szerelem esőben és napfényben egyforma.

— Ez tévedés, — mondotta a költő, aki Adyt kezdte citálni. Ady szerint az ember napsütésben jobban vágyik szerelem után.

— Ez költői túlzás, — jegyezte meg a humorista, mert én ama esős napokon is ép úgy vágytam szerelem után.

— No és mi a véleményük az uraknak a rádióhullámokról, — kérdeztem — amelyek Painlevé szerint a viharokat és esőzéseket okozzák?

— Be kell szüntetni a rádiót! — kiáltott fel valaki, egy konstruktív lélek. — A technikai vívmányokban nem szeretem a rendbontó elemeket.

— Azt nem! — kiáltott fel széplelkű művészbáratom, — én igen is ragaszkodom hozzá, mert én visszavágyom az esős napokat. Szólt és levetette a kabátját, majd kijelentette, hogy legszívesebben az északi sarkra menne nyaralni.

Igy történt. A sok esőzésnek megvolt tehát az a nagy erkölcsi haszna, hogy megmozdította az emberek nyelvét és fantáziáját. Hogy is mondják? Nincs olyan rossz, aminek valami jó oldala ne volna... Bátor voltam ezeket az oldalakat — bár csak skiccszerűen — felvázolni. *Salamon László*

A kedves vilnaiak

Álljon itt apró, edvetett néhány vonás a vilnaiakról, ahogy azt a személyes ismerkedés első impressziói toll alá adták.

Legszemből löbb, hogy noha bohémek és színészek, egyéni életük mégis a nemes értelemben vett polgári erkölcsök alapjaira van berendezve. Családos, gyermekes emberek talán kettő kivételével és művészi elhivatottságuk mellett egzi ztenciájuk felelőssége is rájuk nyomja a komolyság bélyegét. A keleti emberek bensősége és a nyugatiak tartózkodó izlése ömlik össze bennük finom harmóniában. Csak képzőművészek között figyelheti meg az ember, amit a vilnaiaknál, hogy társaira nincs egy lekicsinylő, egy mellőző, egy epés, egy kellemetlen megjegyzésük.

A testvériségnek nem a szeretete, annál több, kölcsönös megbecsülése ez, ami csak az eszméiségben egymásba fonódott emberek között lehetőségre.

Derűsek, életigenlők, bölcsék és azért semmi nyegleség, hanem leegyszerűsödött és fölnemesedett természetesség egész színpadon kívüli életük is. Itt van igazgaójuk, Mazó, aki csupa erő és egyben csupa bájos szeretetreméltóság. Ahogy a trupp hivatalát nem szízeskedő, hanem magas kulturiszemponthól itéli, abban rejlik vezető szerepe és egyúttal művészi irányításra való rátermettsége.

Tegnap érkezett meg Pestről, ahol — az élményei elmondásából derül ki — nem annyira a Faludiakkal a Magyar Színház kibérlésére truppja számára fektette a főnyit, mint inkább az ottani zsidóság tanulmányozására. Minden számottevő zsidó csoport vezetőjével érintkezett, főleg kultúremlékekkel és alapsan informáltatta magát a magyar zsidó közügyekről.

— Azt mondom — jelentette ki asztalánál — a magyar zsidók is meghódíthatók a zsidóság számára beütetes kulturamunkával. Mert ezek csak látásra vannak olyan borzasztó mód elasszimilálódva. Ha az ember egy kissé levakarja róluk a magyar vakolatot, gyorsan elügrrik a zsidó terméskő.

Megezerette a magyar zsidókat, jó átszidóitbaó elemnek tartja, amit ki is fejezett több helyütt, így egy előkelő magánháznál tartott Keren Hájjeszód vacsorán, ahol dr. Friedemann, az Erdélyben is ismert hága j g'ánácsos szűkebb körben szervezte a palesztinai újjáépítő munkát.

A felesége, *Orleszka* asszony a tük fölbevalóival, parázó szemeivel, nemes tartásával nemcsak a színpadon, de itt is — zsidó királynő. Forgács

Sándor beszéli, hogy az asszony némely jelenésbea Duse nagyszerűségében pompázott, így különösen a Nap és Éj harmadik felvonásának abban a részében, amikor fehér ruhában jön színre és lefojtott, végzetes boldogságban megy a rebba karjaiba.

Eidlitz, aki a másik méltóságtei sovreini rebbet játszott, az asztalnál ülők harsogása között monotta el első kolozsvári élményét:

— Megyek az utcán, amikor megzölít egy szelid képű testvér:

— Ön a vilnaiak közül való?

— Igen, a vilnaiak közül!

— Nagyon szeretem, lássa, a művészetet, én barátja vagyok a zsidó művészetnek!

— Ez meghat és nagyon örülök viszont a szerecsének!

— Nézze, jöjjen be a boltomba, beszéljünk!

— Hogyan, bemegyek!

Takáros szabóüzletbe vezet, leültet és előadást tart nekem a zsidó művészetéről.

— Azt mondom magának, csak operett kéne ide, lébedig, jó zsidó operett, finom kis kuplékkal. Kár, hogy nem játszóak a „Schwartzte Chápét“ és a „Pintele Jidét“!

— Idáig még nem jutottunk!

— Az nagy baj, de azért mégis megúszem magamnak magukat ma este.

Nyugtalanít a gondolat — fejezte be — tudott-e élvezni bennünket a „Pintele Jid“ után, Ha holnap találkozunk... Istenem, nagyon drukkolok!

Taro, a társulat egyik pompás fiatal tagja párisi kalandjai közül mond el kettőt hármát.

Egy este ülök a kabaréban, amelyre nagy plakátok hívták fel figyelmemet. Azt hirdették, hogy eredeti braziliai jazz-bandot hallhatok. Nos, ilyen alkalmat nem mulaszthatok el, elmentem, leültem egy asztal mellé és hallgatom őket. Fekete, csinosképtű fiúk voltak, a harmesternek egy kis kőrszakáll, senki nem kételkedhetett a muzikusok eredetében. Én azonban kételkedtem.

Mert valahogy a zene egy rejtett nűánszából kiéreztem valami zsidó kesergést.

Amikor a karmester kőrszót tett az asztalok között és hozzám jött, bátran, de pompóltan odaszólok neki:

— Wie wólt Ihr dem Jazz-Band unbaiben auf jiddisch?

Barta Károly lázadó matróz a kolozsvári hadbírótság előtt

A nagybányai péksegéd, akit Horthy Miklós megítédeltetett és most határátlépésért tíz napra ítélték

(Cluj-Kolozsvár, július 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes multu vádlott felett ítélték ma a VI. hadtest hadbírótsága. A vádlott Barta Károly nagybányai péksegéd volt, aki utlevélnélküli határátlépés miatt került a bíróság elé. Barta Károly nagybányai péksegéd volt, amikor 1910-ben besorozták katonának és a cattarói tengerészkülönítményhez került. Mint buvárkatoná szolgált a négyesztendejét. Amikor le akart szerelni, kitört a háború. 1916-ban Cattaróba, a Novara hajóra osztották be, ahol 1917-ben Czfrik Iván nevű cseh származású hajóskapitány megszervezte az ismert tengerészzen্দúlést.

A Novarához még tizenhárom hajóegység tartozott és a kis flotta hatezer főnyi legénysége egy szép napon lázadásba tört ki, elkergette tisztjeit és kijelentette, hogy többet nem harcol.

A hadvezetőség a Pólában állomásozó Horthy Miklós tengernagyot bízta meg a katonai zendülés leverésével. Horthy a Novi-Novara hajórajjal, amelyhez harmincnégy egység tartozott, körülfogta a cattarói öblöt és megadásra szólította fel a lázadókat.

A válasz ágyulóvés volt, amire kétnapos tengeri ütközet fejlődött ki a Novi és Stari Novara hajókülönítmények között. A lázadók végre megadták magukat. Vezetőjük Czfrik, aki egy tengeraltjáró ak volt a parancsnoka, még idejében megszökött és sorsára hagyta a hatezer lázadó matrózt.

A győztesek egy kaszárnya épületébe terelték be a lefegyverzett matrózokat, nyomban megérkezett a rögzített bíróság is és tizedelésre ítélt a lázadást vezető hajók legénységét. Százhusz ember került a kaszárnya udva-

Rámnézett, az arcaival nem, hanem a szemével megmosolygott és megbarátkozott velem.

— Dar Melech Achasvéros! — adta vissza célzást arra, hogy a jazz-band nótá valamiféle exotikus király revével kezdődik.

A „brazil“ pedig szája elé tette mutatóját. Megtaláltuk egymást.

Ugy három óra felé, amikor már ittas hangulat terjengett a lokálban, az éneklő dirigens rágyújtott egy jazz-bandosan transponált jiddis nótára.

Odaszólok egy mellettem ülő hölgyhöz:

— Vajjon milyen nyelven énekel?

— Hollandul. A gargalizáló hangján mindjárt megéreztém.

Egy másik esetem. A Montmartrén sétálok az éjszakában.

Az utcasarkon szemben egymással két orosz bar, előttük hatalmas kaukázusi kozák, mindkét ember-oroszlan övében tör, vállukon patrőr-szíjj. Féllelmetes emberek.

Honnan hozták ide, istenem ezeket a pompás vadakat, móláztattam, mint elszálltam mellettük.

Egyszerre hallom, ahogy az egyik átszól a másikhoz:

— Zugzas Jánál, iz epsz bá ách a Goscheft?

A másik kozák elkecseregve adja vissza:

— Alle szoné Jiszroel gezugt azoi á Parnosze!

Ez már meglepett. A brazilt még megsejtettem de a kozákat? Ilyet még nem láttam — zsidóban.

Nagyon térszett neki egy erdélyi rabbi, aki nem akarta brutális módon eltiltani híveit a vilnaiak elől, nem rópedulázott, hanem a templomban így érvelt ellenük.

— Hallgassatok ide, híveim. Most jönnek a vilnai színészek — s kik ezek? Zsidók. És mint művészek? Színházat csinálnak a zsidókból! Ha van önérzet bennetek, eltűritek ezt? Szabad ezt? Darf man a Theater machen vün Jidn? Ezért megtiltom nektek, hogy elmenjete hozzájuk.

Ez nagyon térszett a vilnaiaknak.

Én mondom, ez a pap inkább közénk való, mint a bitközséghez — mondotta — mert van ötlete.

Valaki megjegyezte:

— Nölkületek is jó színész ez a rabbinus, nem kell feltérni, amiért nem a dobogón, hanem a szízesken színészkedik.

Ebben maradtunk, senki sem feltette ezt a bölcs rabbinust. *Szabó Imre*

rának hosszú fala elé, ahol körülbelül hat lépésre a faltól, már föl volt állítva százhusz csoportban négy fegyveres katona.

Amikor elhangzott a vezényszó, egyszerre dördültek el a fegyverek és mind a százhusz ember vérbeborulva összeesett.

A százhusz halálraitéltből száznolc nyomban meghalt. Tizenketten, köztük Bartha Károly is súlyosan sérülten életben maradtak. A sebesülteknek Horthy kegyelmet adott. Bartha Károly kórházba került, sebei begyógyultak.

A romantikus élettörténetet a hadbírótság tagjai szinte kétkedéssel fogadták, de Bartha Károly bizonyítékokkal állt elő. Megmutatta összes sebhelyeit, a csunya nagy forradásokat, bizonyágítéletét a rettenetes lelki szenvedésnek, amelyen keresztül ment.

De törvény—törvény. A paragrafus egyformán sújt mindenkit. A hadbírótság Bartha Károlyt jogosulatlan határátlépésért tíznapi elzárásra ítélte és a büntetés letelte után a Novara egykori lázadó matrózát hazatoloncolták Nagybányára a sütökemence mellé...

— Meghalt a volt svájci román főkonzul. Bukarestből jelentik: Zürichben meghalt Fleischmann volt román főkonzul, aki I. Károly román királynak bizalmas barátja volt.

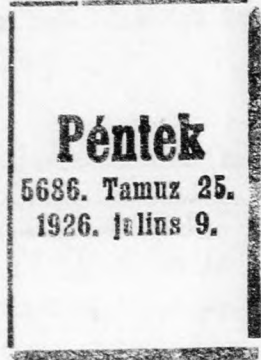
Budapestre utazók! féláru magyar vizumot

féláru magyar vasúti jegyet (oda vissza) július 9-28. között Kolozsváron kizárólag a Főér 1 szám alatti menetjegyirodában szerezhetik be.

HIREK

Az Uj Kelet az egységes orlélyi és bñnsági zsidó színpadja
 Szerkesztők: Giszalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utányvessései csak a levél megjelölésével engedjék meg.

A mai napról

A vilnaiak kolozsvári bemutatkozása

Ösmerni kell a multjukat, ahhoz, hogy értékelni tudjuk mindazt, amit a jelenben nyujtanak. Negyvenöt évvel ezelőtt még teljesen ismeretlen fogalom volt a jiddis színművészet. Ma, a művészetnek azon a legfelsőbb magaslátán állanak, amelyet a vilnai színtársulat játékában van alkalmunk megcsodálni. Nem egyszerre és nem készen patartek ki az ötven év előtti sommból. Kelekezésük, fejlődésük és mai tökéletességük, mintha csak Darwin elméletét akarná igazolni. A természettudomány megállapította, hogy az embermagzat évezredek fejlődésén megy keresztül az anyaméh tiokzatosságában. A protoplazmától kezdve, a kopolyus állaton keresztül az emberi magasrendűségig: néhány rövid hónap alatt. A jiddis színjátszás ötven rövid esztendő alatt tette meg azt a fejlődési utat, amelyhez az európai színészetnek hosszú évszázadok kellettek. De ebben az ötven esztendőben sűrítve van meg az európai színjátszás fejlődésének minden etapja. Még a jelentéktelennek látszó külső megnyilatkozási formákban is.

Amikor Goldfaden, 1878-ban az első zsidó színtársulatot megszervezte, alig volt az több, holmi vásári kóklersapatnál. Kikapott kántorok, nyugtalan vörü zsidó mesterlegények, kovácsoz, asztalosok, voltak a társulatának első tagjai. Goldfaden maga írta a színdarabokat a társulata számára — énekes játékok voltak ezek, amelyekhez a zenét is ő komponálta. De amikor előadásra került volna a sor, hiába kutattott női szereplő után. Nem talált olyan zsidó lányt, vagy asszonyt, aki le akart volna alakoszkodni a komédiázás mesteriségéhez — és így az első jiddis színtársulatban ötven év előtt, még maszkírozott férfiak játszották a női szerepeket. Szinte lehetetlen a Shakspeare-korabeli színjátszásra nem gondolni. Csak hogy a jiddis színművészet nem háromszáz, hanem ötven év előtt állott ezen a fejlődési fokon. És ötven év alatt, ma már az évszázadok fejlődésének mai eredményeit is túlhaladta. Aki a vilnaiak tegnapi előadásait végignézte, az kénytelen volt észrevenni, hogy ez a színművészet — nem az egyének tehetségében — hanem a fejlődés fokában és irányában, valami más, valami magasabbrendű a megszokott, realiztikus európai színjátszástól és az előadóművészet jövőndő perspektíváit mutatja. Mintha csak valami észíró mchóság, valami titkos félelem hajszolná a jiddis színjátszást, gyorsan és tökéletesen kiélni mindazt, ami a multban volt és a jelenen keresztül a jövőben lesz. Mint akiknek nincs ideje lassu, tempós fejlődésre, mert érzik, hogy hivatásuk befejezéséhez közeledik. Ötven esztendővel ezelőtt még nem volt jiddis színpad. Száz esztendő múlva már nem lesz jiddis színjátszás.

Két életvégtel, két felől ostromolja és készíti hirtelen folragyogásának hirtelen kihunyását. Egyik oldalról a zsidó asszimiláció, amelynek nem kell a jiddis színpad, mert tulságosan zsidó, — másik oldalról a zsidó nemzeti újjáéledés, amelynek nem fog kelleni a jiddis színpad, mert nem eléggé zsidó. És akik történelmi szerepben látják a jiddis színművészetet, azok valóban is tudják, hogy csak egyetlen hivatása volt: a rohamcsapatok hivatása. Az, hogy előkészítse és tartsa a frontot addig, amíg az igazi hadsereg nyomukba jöhet és elfoglalhatja a pozícióját. A nemzeti újjáéledésnek ez az igazi hadserege pedig: a héber színpad és a héber színjátszás. Már közelből hallik a kürtjelzésük, a rohamcsapatok, a drágák, hősök, teljesített hivatásukat — sietniek kell, ha még van élni

Elvetették a biharmegyei és jalomicai mandátumok elleni kontesztációkat

A szenátus új tisztikara

Bucuresti-Bukarest, július 8. A kamara ma délután nem tartott nyilvános ülést, hogy a délelőtt megválasztott bizottság a biharmegyei, a jalomicai és a radauci mandátumok ügyében beadott kontesztációkat felülvizsgálja. A 19 tagból álló bizottság letárgyalta a parasztpárt és nemzeti párt kontesztációját a bihari és a jalomicai mandátumokat illetőleg és azt 14 szavazattal 5 ellenében elutasították.

A radauci mandátum ügyében még nem történt döntés. Lázár Aurél így nem kerül be a parlamentbe, ha csak a kamara nyilvános ülése nem fogja a szekciók határozatát megváltoztatni.

A szenátus mai ülésén megválasztotta a tisztikarát. Elnök lett Coanda tábornok 134 szavazattal Constantinescu Alexandru 3 szavazatával szemben. Alelnökök lettek Grigorie Cantacuzino, C. Mironescu mérnök, Darvari, Carnavsky és Daianu kolozsvári esperes.

Ezzel az ülés véget ért.

A moszkvai olasz követ Csicsserinnel tárgyal a beszarábiai kérdésről

Öszre tervezik a román-orosz egyezmény aláírását. Mussolini befolyására Jugoszlávia kibékül a görögökkel és közeledik Oroszországhoz. A balti államok is semlegeségi szerződést akarnak kötni a szovjettel

(London, július 8. Az Uj Kelet tudósítójától). Az angol lapok szerint Mussolini azon fáradozik, hogy a szovjetet kibékítse Romániával. A „Daily Telegraph” ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a moszkvai olasz nagykövet erről a kérdéstről tárgyal Csicsserinnel. Ha a beszarábiai kérdést őszig meg tudják oldani, akkor az egyezményt Rómában megkötik. Az eszt hivatalos organuma, az „Ylon” szerint a szovjetkormány által ajánlott garanciaszerződés elfogadhatatlan. A balti államok azonban hajlandók Oroszországgal semlegeségi és egymás megtámadását kizáró szerződést kötni a Népszövetség fundamentális alapjainak tekintetbevételével.

Belgrád, július 8. A horvát parasztpárt

valószínű, mert száz év múlva már megszűnnek, mert nem lesz szükség rájuk. Ez a történelemfilozófiai titka, a jiddis színművészet hallatlan gyors fejlődésének és mai magasrendűségének.

A vilnai együttes, a legnagyobb jiddis dráma írónak An Sky nek „Tog un Nacht” (Nap és éj) című chaszid drámáját mutatkozott be. An-Sky darabjai a vilnai jiddis tradícióhoz tartoznak. Ez a társulat volt az, amely fölfedezte An Sky t és a „Dybuk”-ja révén világhírűvé tette. Ez a kegyeletes tradíció adja magyarázatát annak is, hogy tegnap beutakozásukra, a nagy jiddis írónak hagyatékából befejezetlenül ránk maradt drámáját választották. Az „Éj és nap” An Sky egyik nagy, de töredékes költői alkotása és ez a befejezetlenség erősen ki is érzik a darabot. A kettős élet örökké izgató költői problémáját dolgozza fel a chaszid élet keretei között, de éppen befejezetlensége következtében, nem is a cselekvény, hanem a millió és emberábrázolás az, ami a darab főerőssége. Viszont az emberábrázolásban a vilnaiak grandiózusak tudnak lenni. Emberek, akik talán egy szót sem értettek a jiddis előadásból, megdöbbenve nézték a kiriznai Caddik (Alexa Stein) gyöttrődő, diabolikus alakját, a rebbecin (Judit L ree) lelketfajto sápadt némaságát és a gabe (Josef Bu'ov) látkető élettel teljességét.

Minden mozdulat, minden szemmozgás beszélt. Az egész előadás szinte álomszerű halk hangon folyt le és a realista és a szimbolikus ábrázolásnak valami csudálatos keveréke volt. Művészi összeállításuk, már nem is művészet, hanem maga az átél élet. Uj utolsó statisztaszere is elerghedhetetlen kiegészítő része volt az előadásnak. Van egy jelenetük: amikor a chaszidok lavaj dő Malkára (Szombathirállyó bucsztatása) gyűlnek össze a

legutóbbi népgyűlésén Radics István követelie, hogy Jugoszlávia ismerje el az orosz szovjetkormányt. Politikai körök szerint ez meg is fog történni Mussolini befolyására, amely egyre nagyobb tért hódít Jugoszláviában. Addig is, mint beavatott helyen közlik, Jugoszlávia és Görögország között ugyancsak olasz közvetítéssel tárgyalások vannak folyamatban, melyek célja a locarnoi mintára garanciapaktum létesítése.

Görögország már régebben tett ajánlatot Jugoszláviának, mely azonban csak a legutóbbi időben jelentette ki, hogy hajlandó olyan biztonsági szerződést kötni, mely a két ország között kizárja a kölcsönös ellenségeskedést.

caddik házában. És a chaszidok énekelnek és táncolnak. Ez az ének és tánc olyan megrendítő jelenet volt, hogy az ember torka szorult össze és valami fojtás ült a hallgatók lelkére. A Magyar Színház egyik nagy művésznője elgondolkodva jegyezte meg egy felvonáshözben: félek, hogy ma este velük fogok álmodni. És ez a legigazabb kritikája a vilnaiak művészetének. Belémárolnak és megkapaszkodnak a lélekben.

A vilnaiak bemutatkozása ennek a kábitó hatásnak és sikernek jegyében folyt le. Itt tartózkodásunk ideje alatt még sokszor lesz alkalmunk irai róluk.

— Miklós herceg visszaérkezett Prágából. A szokol ünnepegek befejezésétől a Várkertben Masaryk kertünnepelet tartott, amelyen részt vett Miklós román királyi herceg is. Miklós herceg este visszautazott Bukarestbe. A prágai pályaudvaron a cseh politikai és társadalmi élet kitűnőségei melegen bucsúztak el a hercegtől. Masaryk elnök a Fehér Oroszlár rend nagykeresztjével ajándékozta meg Miklós herceget.

— Háziesztély az ujságíró klubban a vilnaiak tiszteletére. Az erdélyi és bñnsági néphírbőség ujságírók klubja, ma péntek este fél tíz órai kezdettel a Kolozsváron vendégszerapló vilnai zsidó színtársulat tiszteletére háziesztélyt rendez, amelyre ezuton hívja meg a klub tagjait. Az estély keretében a vilnai művészek a modern zsidó irodalom remekeiből fognak recitálni.

* Bernát papirosárháza átköltözött a Piata Unirii 29 szám alá a Loyda cukrászda mellett.

* Fehér fényel, kis áramfogyasz assa technikai fejlettség legmagasabb fokán álló „Lungsram” Industrial égő.

Összesen hét nap

választ el a nagy eseménytől!

- 100 leiert egy 50 lóerős „Benz” luxuskocsi
- 100 „ 25.000 lei
- 100 „ 10.000 „
- 100 „ 5.000 „

100 esetben a sorsjegy ára.

Huzás napja a cluji Primarián július 15. d. u. 3-kor.

Összes nyeremények bármint illetéktől való mentességét garantálja a sorsolást rendező „Kolozsvári Gazdák Hitelszövetkezete” Cluj, P. Cuza Voda 10, ahol 109 lei 25 bani előzetesen bekládtott pénzüsszeg ellenében a huzást megelőző utolsó napi postai rendelkezések is eszközölteknek.

— D egy pol silavia p egy gyilk dñlszéria len férfi Hadzi P zeti mozg hogy a t Popovic lag”) cim erőszakoss az ottani ellen már tek egy t menekül es i órák mindenütt grádi, sz szervezete akartak r riában él raudörtség belügymit gyilkos fe szintűség kött át.

* Zsi évre követ rajj, mater Kérvények

— Vi esendörse kolozsvári éves pász midőn a vizbefult. ez ideig m

Ré minde sör

Van s kereskedő „Argus 21. szán

Kérjük a szükséglet keresni a cégekkel a legalacs véstink az megelőget elsőrendű megbízás hatunk. T

Szo

Amok

— Délserbiában nyílt utcán lelőttek egy politikusot. Belgrádból jelentik: Jugoszlávia politikai köreit lázas izgalomban tartja egy gyilkosság, amelyet tegnap követtek el a délserbiai Bitolje városban, ahol egy ismeretlen férfi revolverlövéllyel az utcán leterítette Hadzi Popovics publicistát, a délserbiai nemzeti mozgalom vezérét. Általános az a vélemény, hogy a tettes csak görög ember lehet, mert Popovics nemrég a „Juzra Zvezda” („Délcsillag”) című lapjában élesen elítélte a görögök erőszakosságait, amelyeket Görög Macedóniában az ottani szerb lakossággal elkövettek. Popovics ellen már egy hónappal ezelőtt is megkíséreltek egy támadást, akkor azonban sikerült megmenekülnie. A merénylet híre már a tegnap esti órákban elterjedt az egész országban és mindenütt nagy izgalmat váltott ki. A belgrádi, spalatori és zágrábi nemzeti ifjusági szervezetek a mai nap folyamán tüntetéseket akartak rendezni a Görögországban és Bulgáriában élő szláv lakosság elnyomatása ellen, a rendőrség azonban a tüntetést betiltotta. A belügyminiszter szigorú nyomozást rendelt el a gyilkos felkutatására, aki azonban minden valószínűség szerint már régen görög területre szökött át.

* Zsidó Líceum Timisoara 1926—27 tanévre következő tanszékeket hirdetik: Természetrajz, matematika, modern nyelvek, ének és torna. Kérvények igazgatóságához címzendők.

— Vizbefult pásztorleány. A százfenesi rendőrség ma délelőtt telefonon értesítette a kolozsvári ügyészséget, hogy Oleanu Anna 6 éves pásztorleánya tegnap délben 12 órakor, midőn a juhnyáját a Szamoson áterelte, a vizbefult. A szerencsétlen kisleány holttestét ezideig még nem sikerült megtalálni.

Kérje

mindenhol **Dreher-Haggenmacher** sörgyártmányait!

Márciusi világos
Dacia extra special.
Bavaria dupla maláta.

Van szerencsénk értesíteni a helybeli és vidéki kereskedő urakat, hogy „Argus” név alatt Brassóban, Hosszu-utca 21. szám alatt liszt- és terményügynökségi irodát nyitottunk

Kérjük a tisztelt kereskedő urakat, szíveskedjenek szükségletük beszerzése előtt bennünket is felkeresni ajánlattétel végett. Legjobb bánáti és regáti cégekkel való összeköttetésünk folytán állandóan a legolcsóbb napjában árban állhatunk. Főtörökösünk az, hogy a t. kereskedő urak legnagyobb megelégedésüket kéri elvárjuk. Jelenleg több vagon elsőrendű regáti nullás és főzliszt eladására van megbízásunk, nagyon olcsó árban, mintával szolgálhatunk. Tessék ajánlatot kérni.

Rosenbaum & Co.
ARGUS
liszt és terményügynökség

Laboratoriu LEO
ing. Theodor de Stupek, Ghimbav—Braov

KÖZLEKEDÉS

— Rovatvezető: Dr. Schwarz Márton —

Kibővítik a galaci gyors szerelvényeit. A közönség köréből elhangzó folytonos panasz visszhangra talált. A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy a galaci 446. számú gyorsvonat szerelvényét két másodosztályú és egy elsőosztályú kocsival bővíti ki és a rövid, régi-módi kocsikat Pullmann-kocsikkal cseréli fel.

Az üres söröshordók ügye. A sörgyárak részéről állandó panasz tárgyát képezte, hogy sörszállítmányaik nagy késésnek vannak kitéve amiatt, hogy a vidékről visszaküldött üres hordók hetekig vesztegenek az állomásokon. A CFR vezérigazgatósága tegnap kiadott rendeletével egyszersmindenkorra elejét vette hasonló reklamációknak, utasítva az érdekelt közegeket a rendelkezésük kiküszöbölésére.

A CFR bukaresti vezérigazgatóságának új hivatalos órái. A CFR vezérigazgatóságánál a közlekedésügyi minisztérium rendeletére a parlamenti időszakokra a hivatalos órák 7 órától 13 óráig lesznek.

Az állomásokon ki kell függeszteni a jegyek árait. A CFR ujjalag kiadott rendeletével kötelezte az állomásokat, hogy a menetjegyek árait látható és feltűnő helyen függesseze ki.

A rendeltetési helyükre hiányosan érkező újságküldeményeket a vonatszemélyzettel fizeteti meg a CFR. A lapok kiadóhivatalainak állandó sérelme volt, hogy a lapküldemények hiányosan érkeztek rendeltetési helyükre, sőt gyakran egész kötegek tüntek el. A CFR vezérigazgatósága 66060—926. számú rendeletével kimondta, hogy a jövőben az elvesztett újságokat, vagy újságkötegeket a szolgálatban levő vonatszemélyzettel fizeteti meg, illetve levonja fizetésükből.

Helyzetjelentés az árvíz által megrongált vasutvonalokról. Az árvíz által megrongált vasutvonalak legújabb helyzete a következő: A marosvásárhely—parajdi vonalon Remetea Sekusca és Domien állomások között a személyvonatok átszállással közlekednek, míg a teherforgalom szünetel. Az aradi üzemigazgatóság területén Petrozsény és Lupény között úgy a személy-, mint a teherforgalom helyreállott. A temesvári üzemigazgatóság területén még mindig átszállással közlekednek a vonatok Berzovia—Oravica vonalon Berzovia és Sălcia állomások között, a teherforgalom szünetel. Lugos és Marosillye között úgy személyforgalmi, mint áruforgalmi korlátozás áll fenn. Az áradás ezenkívül a Făget-Rădica és Haldea Sasata vonal felépítményét teljesen elmosta. A forgalom előreláthatólag hosszabb időn belül fog helyreállani.

Julius 7-én helyreállott az orsova—herkules fürdői vonalon a személyforgalom részére, megnyitva a Bukarest—Krajova—Temesvár direkt főutvonalat. A vonal helyreállításával egyidejűleg a Simplon Orient expressz is a rendes utvonalon, azaz Turnu Severin—Temesváron át közlekedett. Ugyancsak ezen a vonalon megindult az összes személy- és gyorsvonatok is Temesvárról és Temesvárra, amely az utóbbi időben csak a vonalszakadás pontjáiig közlekedtek. Mindenesetre a felépítmények még nem elég megbízhatók és így az összes vonatok a kritikus vonalrészen redukált sebességgel közlekednek. A napokban megindul a teherforgalom is. A bukaresti vezérigazgatósági forgalmi főosztály információja szerint legkésőbb július 12-én Rimnicul-Sarat és Focsani állomások között a közlekedés átszállás nélkül fog megindulni. Remélhető, hogy ugyancsak ettől a naptól fogva megindul a teherforgalom is ezen a vonalrészen a Moldvából jövő és menő áruk részére, melyek eddig kerülő úton Brailán keresztül szállítottak.

* Pal szatina legújabb és legtokéletesebb fahéj- és kávé- és 100 lej. az Uj Kelet könyvostályában.

RHEUMA KÖSZÉNY GYÓGYHELYE

PÖSTYÉN

a világon páratlanul áll. Jó polgári pensió napi 50 csehkoronától feljebb. Felvilágosításul szolgál Mg. Ph. **L. Singer, Timisoara, II. Str. P. Tegle Nr. 2.** Aki nem utazhat, az használja Pöstyén

iszap-házikurát.

Pi. Qu. iszapoczkák, használatra kész gamma-kompressz minden gyógyszerárban, drogeriázban kapható

SPORT

Ma este érkeznek meg az Amatőrök Kolozsvárra

Cluj-Kolozsvár, július 8. Ma este hat órakor az expresszvonattal Kolozsvárra érkeznek a bécsi Amatőrök világhírű együttese. A biharheresztesi állomáson a Victoria és a Haggibbor képviselői fogadják a vendégeket, akik — mint azt jelentették — teljes egészéssel vesznek részt a Victoria és Haggibbor elleni mérközéseken. Tíz óráig játékosul vesz részt az Amateurek erdélyi turáján, akik közül Konrad Kálmán, Lohrmann Kálmán, Tandler hátvéd, Feyer, Kunz fedezetek, Sinderlár, Cutti, Hierländer, Wieser és Vonicsek csatárok neveit az osztrák bajnokság játékosait méltán megillető hírnév a világ minden részében ismertté tette.

A Victoria és Haggibbor szorgalmasan készülnek a nagy találkozóra. A két együttes tegnap délután együttes tréninget tartott, amelyen a résztvevő játékosok kiváló formát áruak el. A szombati mérkőzésen a Victoria kapuját dr. Lázár fogja védeni, balhátvédet Krieschoffer fog játszani. Ilyenképpen a Victoria védelem kemény rezisztenciát fog kifejteni az Amateure-csatárok rohamaival szemben. A csatársorban is szerepelni fognak megerősítések.

A kolozsvári bajnokcsapat ellen az Amateurek valószínűleg a következő összeállításban veszik fel a küzdelmet: Lohrmann—Tandler, Blizenetz—Kurt, Branza, Geszer—Cutti—Hierländer, Konrad, Wiesel, Vonicsek. A Victoria végleges összeállítását holnapi számunkban fogjuk közölni. Az már ma is megállapítható, hogy a mérkőzések iránt eddig még nem tapasztalt érdeklődés nyilvánul meg. Különösen a vidéken uralkodik lázas izgalom az osztrák futballbajnok kétnapos kolozsvári vendégszerzése iránt.

A Hakoah keitős győzelme Trnavában. A Hakoah vasárnap és hétfőn Trnavában (Csehszlovákia) vendégszerelt. Ezalkalommal már a „leépített” csapat szerepelt, vagyis nem játszottak azok a játékosok, akik a Hakoah amerikai turnéját arra használták fel, hogy egylettől elszereződjenek. A vándorokat a Hakoah sajátnevelésű és klubhú játékosai pótolták, akik meglepően jól megállották helyüket. Első nap az SC Trnava ellen 6:1 (3:1) arányban győzött a Hakoah Hess (2), Wortmann (2), Fuss és Gold góljaival. Második nap egy nagy játékerőjű trnavai és pozsonyi kombinált csapat volt a Hakoah ellenfele, amely fölött kemény küzdelem után 3:0 (0:0) arányban győzött. Góllövők Hess, Fuss és Rosenbaum voltak.

Prága. Prága—Barcelona 2:1 (1:0) A nemzetközi mérkőzés megérdemelt győztese Prága lett. A mérkőzést Iváncsics budapesti bíró vezette le.

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat, szintartóan, bármilyen színre.

„Kristály” kálmefestő vegytisztító és gőzmosógár

Cluj. Telefon 500

KÖZGAZDASÁG

A pénzügyminiszter rendeletileg beszüntette az italmérési engedélyek kiadását

(Cluj-Kolozsvár, július 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A felhivatalos Rador távirati ügynökség ma a következő jelentést adta ki:

„A pénzügyminiszter rendeletileg beszüntette a pénzügyi hatóságokhoz, amely szerint ezután nem adhatnak ki több italmérési engedélyt.“

A hír vétele után szonnal érdeklődtünk a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál, ahol azonban még nem tudnak a rendeletről, minthogy nem érkezett meg.

Szakkörök véleménye szerint ez a rendelet a szeszadó tervbevitel felemelésével van kapcsolatban, illetve a szesztörvény egységesítésének régóta vajdudó kérdésével. Ismeretes ugyanis,

hogy az exportilletékek egyrészenek leszállításával az állam pénzügyi egyensúlyában eltérés állott be, amelyet a kormány más bevételek fokozásával akar kiegyensúlyozni. Manólescu pénzügyi államtitkár nemrég közölte az érdekeltekkel, hogy a szeszadót hektolitereként 25 lejtől 50-75 lejre fogják felemelni. Ebben az ügyben a szeszgyárosok intervenáltak, hogy a szeszadó emelése méltányos legyen, nehogy ez az ipar a legsúlyosabb válságba kerüljön, mert ezáltal az állam is nagyszűzű adójövedelemtől esne el. Valószínűnek tartják, hogy az új szeszadót 50 lejben fogják megállapítani.

malomkoncern ügyében a „Magyarország“ kö. l. londoni tudósítójának távirata alapján, Larennek, az Angol Osztrák bank londoni igazgatójának nyilatkozatát. A nyilatkozat szerint a Viktoria malomkoncern londoni üzletfeleit nagyon meglepte Bacher Emil letartóztatása. Nem igaz, hogy B. chert az angol hitelezők hívására helyezték őrizetbe. Londonban úgy vélik, hogy az ügyek lebonyolítására nézve talán kedvezőbb lett volna, ha nem következnek be felülmúlhatatlan intézkedések. A hitelezők megütköztek azon a híren, hogy a Viktoriánál állítólagos szatálytalanságok történtek. Ha ez igaz volna, megzavarná a szeszadás sima lebonyolításába vetett bizalmat. Azokkal a vádakkal szemben, hogy a másfélmillió fontos kölcsönügyletet terhes feltételekkel és személyi provizó érdeklében kötötte meg Bacher, Laren hangoztatja, hogy a magyar malomtröszt elnöke nem kapott személyi jutalmakat és a kölcsön feltételei sem voltak terhesek. Végül ezt jelenti ki nyilatkozatában Laren, hogy az angol hitelezőket semmiféle vád nem érte a Viktoria-malomtröszt zavarai miatt.

Vicol Kálmán barkigazgató 25 éves szolgálati jubileuma. Ma ünnepelte Vicol Kálmán, a kolozsvári Erdélyi Bank igazgatója 25 éves szolgálati jubileumát. Ebből az alkalomból az igazgatóság nevében Adler Arnold igazgató, a tisztviselői kar nevében pedig Szabó Márton üdvözölte a jubileumát.

Olaszországban betiltották a devizahívítelt. Rómából jelentik: Az olasz hivatalos lap mai száma rendeletet közöl, amely eltiltja az olasz devizák, a bankjegyek, csekkék és címletek külföldre való kivitelét.

Az angol bányatulajdonosok munkaidőknésszítók ellenében felmélék a béreket. Londonból jelentik: A felsőház ma tárgyalja harmadik olvasásban a nyolcórás munka időről szóló javaslatot. A bányatulajdonosok beleegyeztek abba, hogy bizonyos koncessziók ellenében visszavonják a mostani bérfeltételeket és megjavítják a bérskálát. Ha ez megtörténik, a sztrájkolók minden valószínűség szerint tömegesen jelentkeznék majd a munkára.

A csehszlovák iparkamarák kormánysegítséget kérnek a magyar bojkott ellen. Prágából jelentik: A cseh ipar máris éri a Magyarország részéről megindított bojkottot. A cseh iparvállalatok egymás után lemondó leveleket kapnak Magyarországból. A csehszlovák kereskedelmi és iparkamarák sürgős segítséget kérnek a kormánytól.

TŐZSDE

Július 8-án

A lej Zsuzsában 242 50—242 50, Párisban 18 05 Budapestben 332, Bécsben 329 00, Prágában 16 05, Berlinben —.—.

Kolozsvár. Laryha forgalom kevés szilárdulással. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30 80—31 00, Prága 6 50—6 56 Budapest 322—326, Páris 5 85—5 95 Zürich 42 50—42 70, Newyork 219 75—220 50, London 10 69 10 74, Milánó 7 65—7 70.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 00, Amsterdam 207 40, Newyork 516 50, London 2512 50, Páris 1840 00, Milánó 1705 00, Prága 1530 00. Budapest 72 20, Belgrád 914 00, Bukarest 142 50—242 50, Varsó 53 50, Bécs 73 00.

Bukaresti. Devizák: Páris 5 73 Berlin 52 25, London 1064 00, Newyork 2 8 50 Milánó 7 30, Zürich 42 45, Bécs 81 00, Prága 6 50 Brüsszel —.— Budapest —.—.

Bukarest. Valuták: Napoleon 865 német márká 51 50, leva 160, török lira 115 font sterling 1 50, francia frank 6 15, svájci frank 42 00, olasz lira 6 40, drachma 2 70, dinár 3 85, dollár 216 00, lengyel forint 18 —, osztrák schilling 21 00, magyar korona 31 00, cseh korona 6 45, belga frank —.—, holland forint —.—.

A munkaügyi miniszter véleg visszaállította a régi zárórendeletet. Bukarestből jelentik: A munkaügyi miniszter megváltoztatta az ületek zárójára vonatkozó rendeletet és visszaállította a régi rendet, mely szerint a déli záróra 1—3 ig tart és a kereskedés este 7 kor tartoznak zárni.

Terjed a belga munkások sztrájkja. Antwerpenből jelentik: A dokkmunkások sztrájkja még tart. Ma a fémmunkások is csatlakoztak a sztrájkhoz.

Olaszországban elrendelték a kilencórás munkaidő bevezetését. Rómából jelentik: A kormány rendeletileg bevezette a 9 órai munkaidőt. A munkásság országos tiltakozásra készül a rendelet ellen.

Augusztus elsején bélyegzik át pengőre a magyar koronabankjegyeket. Budapestről jelentik: A „8 Órai Újság“ értesítése szerint augusztus elsején meg fog kezdődni a régi koronabankjegyeknek pengőre való átbélyegzése. Ezzel a művelettel egy új lépés viszi távolabb a magyar közéletet a százezres számú bankjegyeknek, az inflációnak, a fekete konjunktúrának, az egész magyar gazdasági arizisnek emlékeitől.

A Victoria malomkoncern angol hitelezői helytelenítik Bacher vezérigazgató letartóztatását. Budapestről jelentik: A véd-tanács Fabry Oszkár szabadlábra helyezését elrendelte azzal az indoklással, hogy semmi sem jelentette föl, az esetleges kárra sokszoros fe-dezete van és a szökésétől sem kell tartani, mert rendes foglalkozást folytat. A Viktoria-

Kolozsvár szenzációja

a „CIY“ kávéház megnyitó fényes műsora.

Gsz, reuma, kószvény és vesébaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán. (Büdös-patak, Kolozsvár—Nagybányai vonal). V-sati állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és zsidó ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fényes sétányok, kirándulóhelyek. Naponta tér-és táncz ne. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő-és utószezonban kedvezményes árak. Elő-jegyzéseket elfogad: bizusai fürdőigazgatóság. Posta: Ileanda-Mare.

Tennis - nadrág

Vászon - öltöny

Lüster - saccók

Neumann M.

Cluj, Piata Unirii (Fötér) 14

Casa de Lipsca

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 5.

Tel. fon 5-19

Románia legnagyobb szőrmenyáruháza ismét megnyitott! Világvárosi nivón álló engross raktár

filc-kalapjal.

Szalmakalapot minden elfogadható áron árúsít az

IDEAL

kalapszalonn. Formálások 48 óra alatt készülnek Cluj, Calea Regala Ferdinand 8.

Hirdessen az Uj Keletben

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piata Unirii No 7. — Saját tőkái 48.000.000 lej. — Fiókjai: Dés, Dioscszentmárton, Gyulafehérvár és Mrosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Szétyudvarhely. Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed. Áruaktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámít, bel-és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

Ruhája molymentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztittat.

SZINÉ

Toto. A tézse kíváncsi a talha'ó, amindégának bemués kacigató valóságos győcióként fogna sikerrel kerül bemutató elka

A vilnaiak siterü vendég ejtettek Ko oz vételesen fél híresebb dar este Lucsuelde sít. Jegyeköl Csókos aso Zerkovitz uj rásbn új att nhaty gron Cecil, a rom

Péntek: Csók Ihászsz

Szombat 6-to árákkal, Sorozat

Szombat fél l sulat v rozat 46

Vasárnap fél társulat Sorozat

Vasárnap 6 k repo-zta kov l, I Sorozat

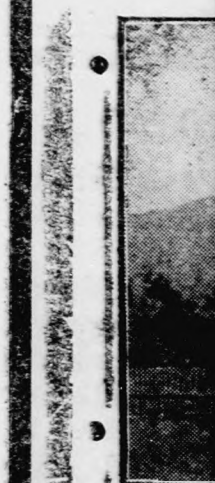
Vasárnap 9-ke lat vend zószám

Hétfő: Dybuo jéteka.

Elida Shampoo pengéket, ole detáiban, A szippan lerak dím depilato test bármely részéröl. Olcsó Sz

Hirdess

Modera s gitás, fény és Sollux Elsőrendű és a váro Dr. a segítség

SZINHAZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHAZ

A színházi irada közzétételére

Toto. A téli idény közepén volt csak olyan lázas kíváncsiság és felcsigázott érdeklődés tapasztalható, aminő most az évad utolsó operettjüdonegységének bemutatását megelőzi. Ez a finom, ötletes és kacagtató francia operette, melynek zeneszámai valóságos gyöngyszemek, tánci pedig külön attrakcióként fognak hatni, mind nüt a világon óriási sikerrel került színre. A jövő hét közepén lesz a bemutatás előadása.

A vilnaiak. Szombaton este folytatják nagy sikerű vendégjátékukat, melyel valósággal lézba ejtették Kolozsvár közönségét. Szombaton este kivételesen fél tíz órakor kezdődik az előadás. Leghíresebb darabjuk a Dybuk körül szüret hétén este tucsmelőadásul megemlék a Dybuk előadását. Jegyekről tanácsos előre gondoskodni.

Csókos asszony, új attrakciókkal. Pénteken Zerkovitz új operettjét adják a második felvonásban új attrakciók lesznek. Többek között föllép néhány grandiózusan szép tárczimmal Barsay Cecily, a román opera primatalleriája is.

Péntek: Csókos asszony (Pintér Bőke, László és Ihászszal Sorozat 463)

Szombat 6-kor: Mari za grófnő (Leszállított helyárrakkal, Karácsonyi Ili, László és Ihászszal Sorozat 464)

Szombat fél 10-kor: Dybuk (A vilnai művész-társulat vendégjátéka. Főlemelt helyárrak. Sorozat 465)

Vasárnap fél 3-kor: Zöll mesők (A vilnai művész-társulat vendégjátéka. Rendes helyárrakkal. Sorozat 466)

Vasárnap 6-kor: Kis kalot (Operett: priz, új szereposztással és új betéttel). Pintér Bőke, László és Ihászszal. Rendes helyárrak. Sorozat 467)

Vasárnap 9-kor: A földeloz (A vilnai művész-társulat vendégjátéka. Főlemelt helyárrak. Sorozat 468)

Hétfő: Dybuk (A vilnai művész-társulat vendégjátéka. Főlemelt helyárrak. Sorozat 469)

Ne sajnáljon

néhány lépéssel többet, hogy olcsón vásárolhasson Borax, Szt-László, Glicerín, Bath-Soap, Kátrány és egyéb teletis appanokat, hajmosáshoz való petroleumszappanokat, kéz- és arckrémeket, pudert, brilliant, fogkrémeket, fogport, kölnivizet üvegekben és kimerve, kifűzős parfümököt, Elida Shampoo stb., fogkeféket, fésűket, borotvapengéket, olcsó calul-idojkeket stb. angoliban és dettalban. A híres **Le Miracle** krém, puder és szappan lerakata, Reductor masszázis készülék, Radium depilator eltünteti a felesleges szőrszálakat a test bármely részéről. **Caldea Regele Ferdinánd** olcsó Szomben a neolog templomnál. **Olcsó**

Hirdessen az Új Keletben!

Dr. LEONHARDT és Dr. FLECHTENMACHER SZANATORIUMA BRASSÓ—BRASSOV

Kut utca 42 e, T. l. o. 150 szám.

★

Ujjonnan épült modern gyógyintézet, melyben elsősorban sebészeti nőgyógyászati és szülészeti betegek fogadtatnak, de ragályos és elméletbegek kivételével mindenféle más beteg is. A szanatórium a főpályaudvartól néhány perc alatt elérhető.

Modern sebészeti felszerelés külön aszeptikus és aszeptikus műtőtermekkel. Röntgenintézet (átvilágítás, fényképezés, kez. lés). Modern villanykezelés a legújabb gépekkel (Diathermia, Kvarcizgítás és Solluxlámpa, villanymassze, Galvanisatio, Faradisatio, villanyhőfürdő, endoskópia, stb.). Lift és Sölluxlámpa, villanymassze, Galvanisatio, Faradisatio, villanyhőfürdő, endoskópia, stb.). Lift. Elsőrendű ellátás. Három betegosztály. Szegényeknek kedvezményes árak. A betegek az állomástól és a városból a szanatóriumba való szállítását az intézet vállalja. Vezető orvosok és tulajdonosok:

Dr. Leonhardt János
a segésvári közpórház volt igazgató sebész-főorvosa.

Olcso cipőárusítás!

GONDA TESTVÉREK

cipőárúházában Cluj, Calea Regele Ferdinand 25. Főpostával szemben

Csak rövid ideig, üzletátalakítás miatt mélyen leszállított árak. Győződjön meg személyesen olcsó árainkról. Női vászoncipő 230 — től

Zsidó ének és zene-művek.

20 % felár.

Engel: 50 smiroth Pjladim (kiséret nélkül)	75
— zongorakisérettel) I. füzet, 6 ének	97
Ebből egyes dalok: Moide anih, Eljahu hanavi, L'pol ra'am, Bad scha l'moscehe, Likrath schabath B'mozaej schabath — — — egyenkint	50
Engel: 5 Schirej am (5 népdal)	150
Ebből egyes dalok: Ani hadal, Schaja, Klip klap — — — á	39
Ahawath rajah, Hen hu — — — á	51
Engel: Jaldej-ssadeh (Feldkinder) 6 ének I. rész — — — — —	115
Ebből egyes dalok: Jaldej-ssadeh, Nigun, Ba, ba ch wer és Zis' im, Schir th geschem — — — — —	39
Engel: Jaldej-ssadeh II. f. (5 dal)	102
Ebből egyes dalok: G'madim; Saira Chadescha; Kol haorlogin; Parrar Kajitz — — — — —	48
Engel: Hymnon lamschorer (Hymnus au den Dichter) — — — — —	58
Ssaminski: El jiwne hagail (Négyzólamu — Ani hadal (Ja, arm bin ich) (Négyzólamu)	48
Kaplan: Numah ferach (Zongorakisérettel)	48
Engel: Kinderlieder II. füzet — — — — —	150
Ebből egyes dalok: Hatapuach, Schewuoth, Purim, Maasch — á	48
Gladstein „Ruth, Boas“ (Zongora ének)	90
Engel: Jüdische Volklieder IV. köt. — — — — —	180
Ebből egyes dalok: Inah Hatodi, H'sad'm Mischenolad S'ch ruach rach, Oj nechomele, Och ach B-jamenu — — — — —	48
Dalok Tschernichowski versekre:	
Engel: Omrim jeschna Arez — — — — —	58
Zongora-darabok	
Engel: Jüd. Volkweisenkranz (2 és 4 kézre)	190
— Öt zongoradarab — — — — —	150
Ebből egyes darabok — — — — —	48
Rosowsky: Poem — — — — —	115
Aisberg: Hebräische Rapsodie — — — — —	100
Hatikwah — — — — —	36

Kaphatók az **Új Kelet könyvostályában**, utánvétellel vagy a pénz előzetes bektüldése mellett

Szeplő ellen

egy biztos szer van s ez az

AMO crem AMO szappan AMO powder

Főraktár dr. Kohn gyógyszer-tár, Cluj

Tavaszi vásár

mélyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya	lei 88
Cérna flor	lei 97
Selyem flor	lei 115
Selyem, tartós	150-180

Keztyű és kápolna tőru nagy vltastékban

HELIOS-nál

Főter 7 szám.

Nőgyekeknek

nyáron a

RAPIDOL

hygienikus izzadási elleni szer használata üdi és és jótétemény. RAPIDOL megakadályozza a hó: aljk, lábak és kezek tulerős izzadását, erősíti a bőrsejkeit és azt puhává és simává teszi. Diszkrét levendula illata van. Hatása tökéletes. Ára üvegenként 45 lej. Kapható drogériákban és gyógyszer-tárakban. Ha nem, úgy rendeljen családi csomagolásban három üveget utánvétellel, ára 130 — lej. A szétküldés ebben az esetben teljesen díjtalanul és portómentesen történik, a belföld bármely postahivatalához, **Farmax Braşov, Postafiók 53 utján.** Vezérképvislet: **AMPHORA R.-T. Braşov.**

Hess

mérlege minőségi munka

Hess Victor, Sibiu

első romániai mérleggyár.

Jól jár aki PODOL-t használ!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közénél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné **שרה בן-דוד** vendéglője, Oradea-Mare, Str. Nicolai Jorga (Zófia-utca) No 19. Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

HÁZASSÁG

Uri leány uri fiuval francia és német levelezést folytat a. Leveletet „Vakáció” címre kérek.

Benősné 42 éves izraelita magántisztviselő kereskedelmi iparivállalatba. Ajánlatok. Lehetőleg szívesen jellegre a kiadóhivatára. 1380

Intelligens zsidó iparos házasság céljából megismerkedne háziasan német művelt zsidó leánnyal. Leveletet „Szóli” jellegre a kiadóba kér.

ADÁS-VÉTEL

Eladó 1 db. 24/480-as vasgerenda, 50 db 15/15-ös csortszintű fayence lap, 1 db. réz festéklámpa, 50 db. 1/2 és 1/4-es díszteglák. Értekezni lehet Rákóczi-ut 19.

Eladó

hálószobaberendezés. Mostor-ut 5f.

Használt zsákot, minden célra vesz és elad Schulz Dawid, Timisoara, Preyer utca 24. Telefon 22-40. 1276

Keresek megvételre egy jó állapotú levő molnara ebédlemezkerényt. Cím a kiadóhivatára.

Nyomdászok.

Azonnal adó: 1 db. 12-s Sigi gyorsajtó motorral, 1 db. Anger téglanyomó 400 kg. jó betű, 50 kg. rézanyag. Révész Ernő könyvkereskedése, Tg. Mures

LAKÁS

Butorozott szoba, esetleg konyhaszennellett kiadó. Cím a kiadóhivatára.

Lakást kaphat egy szoba takarításért egy zsidó házaspár vagy özvegy asszony, leány gyermekkel, d. e. 10 iz, d. u. 3-ig vagyok otthon, Kleinennál, Király-utca 43. 1371

Tiszta, butorozott hisz szobát keresek. Cím a kiadóhivatára. 745

2 szoba konyhás lakást keresek, magas bért fizetek. Cím: kérem a kiadóhivatára. 378

Zsidó u. családnál urilány teljes ellátást kaphat zongorahoznáttal. Cím a kiadóhivatára.

ÁLLÁST KERES

Kavcálval rendelkező egyén pénzeszelei állást keres. Cím a kiadóhivatára.

Perfekt könyvelő állást keres. Szíves megkereséseket „Dispozitívok” jellegre kérek. 988

Gyermektelen házaspár házmesteri állást keres. Cím a kiadóhivatára.

Fűszer és vasszakmában jártas kereskedő segéd azonnali állást keres. Cím a kiadóhivatára. 1386

KÜLÖNFÉLE

Gyakorított könyvelő óráknyvelést vállal. Megkereséseket „Óráknyvelő” címre kérek. 988

Ha olcsón és jól akar főzni, vegyen dr. Szentpéteriné-féle szakácskönyvet, amely az összes zöldségtételek és gyümölcsök befőzését, továbbá a legkülönbözőbb ételek gazdaságos előállítását tartalmazza, eddig már 25,000 pld. van forgalomban. Kapható az UJ KELET könyvostályában és Fűszer J. könyvkiadónál, Tordán.

Keresek jól öltözött zsidó nőt, jelentkezhetni 2-4 óráig, Calea Traian 38.

Barzol

Fierarie Vasúzet

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Telefon 1049

Román, magyar, német nyelvismerettel bíró, volt állami hivatalnok, izraelita vallású irodai vagy más alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatára.

Pályázati hirdetmény.

A satumarei or. h. izr. hitközség előjárósága pályázatot hirdet az általa újonnan létesített hitközségi zsidó elemi iskolában betöltendő két tanító és két tanítósejti állásra. Pályázhatnak oly megfelelő képítés-el rendelkező román alampolgárok, kiknek képesítő oklevelei az állami törvények kívánalmainak megfelelnek. Nőtlen, illetve hajadon tantervek előnyben részesülnek. A kellően felszerelt, családi állapotot, nyelvismeretet és eddigi működést feltüntető pályázati kérelmek az alanti hitközség előjárósághoz folyó évi július hó 25-ig benyújtandók.

Satumare, 1926 július 6.

Davidovits Armin, hi k. jegyző

Reiter Móritz, hitk. elnök

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima=nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészi kivitelű levelepapírok, bálí és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Kérjen ajánlatot

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Természetes ásványvíz.

VICHY

Óvakodjunk az utánzatoktól.

A francia állam forrása:

Celestin Grand-Grille Hopital
bevált: csúszál, hólyagbántalmaknál, cukorbetegségnél, izületi fájdalmaknál, kitűnően használt májbetegségekben, gyomorfájdalmaknál.

Vichy-Etat sólugsavas, emészthető viz házikészítése Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést

UJ KELET KÖNYVOSTÁLYA

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Legújabb könyvek

Anatole: Szilfasoron	220
— Próbabábu	220
— Amatisztgyűű	220
— Bergeret ur Párisban	220
Ibsen: Brand	700
Woss: Királyi	275
Fielding: Rejtély	150
Courts Mahler: Mikor ketten szeretik egymást	110
Philatus: A bélyeggyűjtés	50
Salamon László: Végtelen élet	60
Palesztina-Egyiptom útmutató (Baedecker)	200
Meresskovskij: A pokol tornácában	240
Horovics J-nő: Idegen szavak szótára	320
Balzac: Pajzán történetek III. kötet	300
Curtis Jrke: A gonoszok	50
Karinthy: Ki kérdeztél	220
Strindberg: Viharos tengeren	260
Courths Mahler: Czoboly királyné	110
Ludwig Wolf: Csak hat hónap még az élet	175
Hugó Viktor: Nyomorultak	600
Osszendorovszky: Ázsiai titkok	440
Dr. Kovrig: Uj Oroszország (1917-1925)	528
Dr. Horyáth: A kis természetbúvár	50
Kardos Árpád: Gombatermesztés otthon	50
Irodalmi L. xikon 1926 évi, új	1500
Bloch: Korunk nemi élete, új	900
Bauer: Nő (Wie bist du Weib)	1200
Zsidó tárgyú könyvek	
Mezey: Rajzok a magyar-zsidó életből	75
Geiger: Levelek a kitérésről	75
Gábor: Manoello és költészete	75
Goldziher: A zsidóság lényege és fejlődése	75
Dr. Kiss: Salamon ibn Gabiról	75
Dr. Blau: A talmud	75
Dr. Alexander Bernát: Spinoza	75
Alexandriai: Mózes élete	120
Mahler Ede: Keleti tanulmányok	75
Br. Eötvös József: A zsidók emancipációja	75
Heller: A héber mese I.	75
— — — II.	75
Dr. Rubinyi: Kis József	75

Dr. Sebestyén: Makai Emil	75
Zsidó Plutarhos	75
Ujvári: Bosszuálló isten	96
Feuchtwanger: A herceg és zsidója	375
Kopit: Freilachs	58
Milnee: Beim Rebben zu Melave-Malke	102

Üvegsziszolálás!

Bator- és feli tütrök 2-8 mm. vastagságban, minden méretben és kivitelben, u. m. sarkos, ovál és barok. Finn-tütrök 2 mm. vastag, eredeti táblákban és kivétel. Autóüveg. **Tükrjavítás** Üveg rézbe foglalása művészi kivitelben. Tükrök és tütrőüveg-raktár. — Hszjított üveg.

„VENUS” üvegsziszolda és tükrökgyár, Friedrich & Co. közkereseti társaság, Sibiu. Scneidergasse No 4.

Kuláns kiszolgálás. Előnyös szállítás.

Pályázati hirdetmény

A gheorgheni (gyergyószentmiklósi) Csik-m. ort. izr. hitközség egy hitoktató kántori állásra pályázatot hirdet.

E. év július 31-ig csakis olyan román állampolgárok pályázzanak, akik a román, magyar és német nyelvet tökéletesen bírják és kelemes hangjuk van. Héberül tudók és kis családnak előnyben részesülnek.

Az állás f. év szept. 1-én foglalandó el és csak egy évi próbaidő után lesz véglegesítve. Javadalmazás havi 5000 lei, lakás, fűtés és világítás. Utiköltség csakis az akceptáltak lesz megtérítve. Pályázatok megfelelő referenciákkal csak hiteles másolatokban küldendők a fenti elnökséghez.

Gheorgheni, la 28 jun'e 1926.

H. Ádolf, hitk. elnök